

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével mindennap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

István magyar király.

Budapest, augusztus 19.

Egyetlen nemzeti ünnepünk, mely a nemzet ezeréves történetére, a magyar alkotmány évezredes jogfolytonosságára, a magyar faj európai történetének küzdelmes eleire emlékezteti az élő nemzedéket. Az ünnep napja is kitűnő finom érzékkel van beleillesztve a naptárba. Mindig földmivelő nép volt a magyar s csak illendő dolog, hogy amikor az Isten áldását betakarította volna, neki adjon hálát érte, de azután emlékezzék arra a nagy királyra is, aki a magyarságot a keresztény vallás révén vezette s törvényei, intézkedései, mindenben okos, bölcs és tervszerű politikája által pedig a magyar faj uralmát biztosította ezen a földön.

Ha mindenütt nehéz volt a keresztény térítés munkája, talán legnehezebb volt a magyar faj megtérítése. Az Ázsiából jött magyarok szilaj tűzzel ősi isteneiknek áldozának s makacsul ragaszkodtak a régi valláshoz. Csak gondoljunk rá higgadt emberi értelemmel, micsoda bölcsesség, önmegtartózkodás és micsoda energia kellett ahhoz, ezt a népet, mely lelkének érzéseivel és ezer hagyományával, szokásaival, világnézetével, ősei pogány hitében gyökeredezett — ezt a népet a keresztény vallás hitelveinek szigorú jármába hajtani. Nem is ment könnyen, hiszen tudjuk, hogy szent István utódjainak is mennyi bajuk volt még a pogány töredék lázásaival. És ő, a szent király törte meg a rögös utat, ő építette fel a keresztény magyar egyházat; utódjainak ugyszólván már csak védelmezniük kellett, amit ő megalkotott.

Nem kisebb érdeme szent István magyar királynak, hogy a magyar nemzet sorsát, európai történetét a nyugati művelődéshez kapcsolta. Nehéz kérdés előtt állott: választania kellett a Nyugat és a Kelet között. Nyugat felől a német birodalom császára, kelet felé a görög császár kínálta fel a szövetséget és a segédkezést a térítés munkájában. Széjjel kellett volna szakítania a magyar nemzetet, hogy mindkettőnek eleget tegyen. Tudta szent István, hogy akinek szövetségét elutasítja azt a maga ellenségévé teszi. Mégis nem habozott a szent király s a nyugati civilizáció tengerére bocsátotta a magyar nemzet hajóját. A jövő mutatta meg, mennyire igaz volt neki.

A fiatal magyar királyság küzdelmes időknek nézett elébe. A belső zavarokon kívül, hol a görög császárok, hol a németek hatalmi vágyakozásával kellett megküzdenie. Az első legrettenetesebb próba volt a tatárjárás. A tatár megszárlástól úgy leolvadt nemzetünk, úgy megpusztult hazánk, hogy senki sem bizott jövőjében. Mégis kihevertük ezt a csapást is s a XIV. században Nagy Lajos alatt, a XV. században Mátyás alatt világhatalommá lesz a magyar nemzet.

Ebből a szédületes magasságból nemzetünket a sors a mohácsi vész örvényébe sodorta. Másfél évszázadig tartó török hódoltság után a Habsburg császárság hatalmi aspirációi viselték meg ismét ezt az országot. Vérrel és vassal pusztított itt az ellenség, egészen addig, míg ki nem fáradt a magyar nemzet s majdnem száz évig tartó álomba nem merült.

Ami ezután következik: a XIX. század elejének alkotmányos küzdelmei a pozsonyi diétákon, a szabadságharc, az osztrák elnyomatás, végül az 1867-iki kiegyezés a magyar király megkoronázásával: ez már az újabb kor története.

Ma ismét alkotmányos király uralkodik nemzetünkön, magyar emberek magyar törvények szerint s magyar szellemben kormányozzák az országot. Ahol a nemzeti szellem fogyatékosságát érezzük, az udvarnál, a diplomáciában és a hadseregben, ott a közvélemény erejével s a politika fegyvereivel küzdünk jogainkért s érvényesülésünkért. Előrelátható, hogy a közel jövőben győzni fogunk, mert győznünk kell.

Szent István első magyar király, ha az égből lenéz reánk, szelíd szép szemében derűs, elégedett mosoly játszik. Kedvetelten néz végig a hagyatékán, ezen a nemzetén s ezen az országon. A sors ma is elég sűrűn látogat meg bennünket, az idén pusztító aszályt bocsájtott ránk, mely elperzselt reményeinket, de a magyar szívósság, a magyar kitartás, a magyar munka. Istenbe vetett hitünk s jövőnkben való bizodalomunk szárnyain ezen a nehézségen is valahogy csak által segít bennünket.

Magyarok, szent István napján emlékezzetek az első magyar királyra. Adjatok hálát a Gondviselésnek, hogy ezer év előtt ilyen fejedelmet juttatott nekünk, akinek esze, bölcsessége és vitézsége vetette meg szilárd alapját évezredről-évezredre folytatódó nemzeti létünknek.

Budapest, augusztus 19.

Országgyűlés. A képviselőház ma délután 12 órakor báró Feilitzsch Arthur elnöklete alatt formális ülést tartott. Feilitzsch alelnök felolvasta mindama javaslatokat és jelentéseket, amelyeket a főrendiház tegnapelőtt részint elfogadott, részint tudomásul vett s melyekről a főrendiház átiratban értesítette a képviselőházat. Az elfogadott javaslatokat a szokott formák után ő felségéhez terjesztik fel szentesítés végett. Miután az elnöknek egyéb előterjeszteni valója nem volt, az ülés a jegyzőkönyv hitelesítése után tíz perc alatt véget ért.

A miniszterelnök utazása. Gróf Tisza István tegnap este Budapestről hosszabb tartózkodásra Gesztre utazott.

A pécskai mandátum. Aradról jelentik: Pécskán Herceg Ferenc pártja egyre erősödik. A függetlenségi pártiak hír szerint Zlinszky István aradi lapkiadót fogják kikiáltani jelöltnek. — Nagyváradit tudósítónk jelenti: A román nemzetiségi klub elha-

tározta, hogy Pécskán román nemzetiségi jelöltet állít s a jövőben minden román kerületben a maga jelöltjei mellett fog küzdeni.

Beszámoló. Horváth Gyula országgyűlési képviselő a napokban a csákvári kerületbe utazik, ahol több községben beszámoló beszédet fog tartani. Kisérletében lesznek Koller Tivadar, Nessi Pál és Bakó József országgyűlési képviselők.

Nyílt levél választóimhoz.

Tisztelt választópolgárim!

Bezárultak hosszabb időre a képviselőház kapui. A képviselők egy része Amerikába indult, hogy a saintlouisi kiállításal kapcsolatos interparlamentáris értekezleten Apponyi Albert gróffal élükön részt vegyen. Ezen csoporthoz csatlakozom én is. Ez az oka, hogy a mostani parlamentáris szünetben nem leszek azon helyzetben, hogy tisztelt választóimmal a megszokott személyes érintkezést fentarthatnám. És éppen ezért kötelességemnek tartom, tisztelt választóimnak ez uton beszámolni eddigi magamtartásomról, teljes bizalommal önök ítéletére bízván annak megítélését, vajjon mennyire feleltem meg a személyemhez fűzött várakozásuknak és megtisztelő bizalmuknak, melylyel engem éppen három évvel ezelőtt augusztus hó 19-én első ízben kitüntettek.

Ismeretes, hogy az év folyamán Apponyi Albert gróffal és elvtársaival együtt én is kiléptem a kormány kötelékéből, melylyel Széll Kálmán miniszterelnöksége idejében egybeolvadtunk. Fellelkesnek tartom ezen fontos döntő lépés általános politikai előzményeit és okait bővebben fejtegetni, hiszen önök ismerik azon eseményeket, melyek Tisza István gróf miniszterelnöksége alatt bennünket e lépésre birtak. Önök tudják, hogy a mi meggyőződéseink, a mi elveink nem változtak, hanem változott a kormánypart, melynek többsége cserben hagyta a jog, igazság és törvény zászlaját, hogy a hatalommal járasson.

Jog, igazság és törvény, ez képezte jelszavunkat a múltban. Hűséggel, őszintén, teljes odaadással és minden utógondolat nélkül követtük azon kormányt, mely e jelszóval indult a nehéz parlamentáris küzdelembe és mely minden ténykedésével bebizonyította, hogy ő is önzetlenül és őszintén küzd a magyar állameszme megszilárdításáért, a törvényekben lefektetett jogosult nemzeti aspirációkért, melyek megvalósítása hazánk közgazdasági, társadalmi és politikai fejlődésének alapfeltétele. Követtük és támogattuk a kormányt addig, míg reményünk lehetett, hogy nemzeti létünk alapfeltételei tiszteletben tartatnak, míg reményünk lehetett, hogy a liberális párt híven fogja követni azon zászlót, melynek védelmére vele egyesültünk.

Azonban a szabadelvű párt ez évben nemcsak vezért, hanem eszmét is cserélt. Cserben hagyta eddigi zászlaját, elejtette a nemzeti aspirációkat, a magyar államnyelvnek érvényesítését a politikai élet minden terén. Sőt mi több, követte az új hadvezért oly utakon, melyek meggyőződésük szerint a régi erőszakos hatalmi rendszer újrabeszterítéséhez kell hogy szükségképpen vezetessenek. Ez utakon nem követhettük a pártot, nem követhettük az új kormányt. Következetelenek lettünk volna politikánkban, hűtlenek egész politikai múltunkhoz, hűtlenek a választóimnak

lekötött szavunkhoz, hűtlenség meggyőződéseinkhez, ha abban a pillanatban nem térünk vissza a nemzeti párt régi zászlájához, melyben a reárit magasztos jelszavakat és elveket veszélyeztetve láttuk. A lefolyt tíz hónap alatt eléggé igazolta aggodalmaink alaposágát és ezáltal lépésünk helyességét és szükségét.

Nem mi vagyunk következtelenek, akik édes hazánk egységes államának kiépítését, a magyar állam kidomborítását, a közigazgatás purifikálását, a nép törvényes jogainak teljes elismerését irtuk zászlónkra, hanem következtelenek azok, kik még csak egy-két évvel ezelőtt szintén ezen alapelvekért küzdöttek és kik most sutba dobták mindezeket. Nem mi vagyunk következtelenek, kiknek politikai multja és jelene a magyar nemzet és a magyar szent korona összes jogai érvényesítésének, szeretett édes hazánk megszabadításának minden idegen beavatkozástól volt szentelve, hanem következtelenek azok, kik ma megdöglés nélkül, pusztán rideg hatalmi érdekből a nemzet jogait alárendelik az idegen osztrák befolyásnak. Nem mi vagyunk következtelenek, kik a köznép, a polgárság anyagi, szellemi és erkölcsi érdekeinek előmozdítására, jólétének biztosítására, polgári jogainak kiterjesztésére törekedtünk multunkban és törekszünk ma is, hanem következtelenek azok, kik e népet és e polgárságot mézes beszédekkel csalogatták és ma a hatalom előtt meghunyászkodva a magyar nemzet, Magyarország válságos viszonyok között élő lakosságának keserves adófilléreiből milliókat szavaznak nemzetellenes célokra.

Tisztelt választópolgárim! Önök tudják, hogy politikai multam a magyar nemzeti eszme magasztos elvének, a köznép anyagi helyzete javításának volt szentelve. Itéljék meg maguk, vajjon ilyen multtal benne maradhattam volna-e továbbra is abban a pártban, melynek törekvései jelenleg homlokegyenest ellenkeznek ezen eszmémmel, vajjon ilyen multtal támogathattam volna-e kormányt, mely hazánkat a nemzeti és anyagi tönkbe sodorja, mely a békés egyetértést sefogatja és hazánk legszentebb jogait idegen hatalmi érdekeknek feláldozza? És ha az önök ítélete — ahogy bizton remélem — nekem ad igazat, ha önök becses bizalmukkal továbbra is kitüntettek: akkor jövőre is úgy, mint eddig, szószólója leszek tisztelt választóim érdekeinek, akkor az önök ítéletéből új erőt merítek a további küzdelmekre.

Most pedig engedjék meg, hogy elutazásom előtt még egyszer szívből jövő, őszinte köszö-

netet mondjak önöknek azon rokonszenvért és bizalomért, melylyel engem kitüntettek és mely majd szerencsés visszatérésem után is támaszul fog nekem szolgálni azon súlyos, nagyjelentőségű politikai harcokban, melyeknek elejébe megyünk. Isten önökkel! Isten velünk!

A viszontlátásra!

Temesvár, 1904 augusztus 19-én.

Steiner Ferenc,

a kisbicskeréki választókerület orsz. képviselője.

A japán-orosz háború.

Budapest, augusztus 19.

Stösszel tábornok tegnap tíz órakor kijelentette a japán parlamentnek, hogy Port-Arthur az utolsó csepp vérig védelmezni fogja. Az orosz nem ismer megadást, nem különösen akkor, amikor az egész világ szemé rajta. Az orosz tábornoknak kijelentése tagadhatatlanul büszke, önértetes és bátor katonára vall. Csak-hogy rengeteg emberéletbe kerül. A japánoknak el kell foglalniok Port-Arthurt, mert különben az a nagy véráldozat, amelyet eddig meghoztak, mind hiábavaló volna. Nem marad hát egyéb hátra, mint pusztítani az orosz, ha tizszer annyi japán életébe kerül is. Az a dráma, amely tegnap tíz óra óta Port-Arthur körül folyamatban van, irtózatosság tekintetében mindenestre páratlanul áll a világtörténelemben. Részleteit szívszorogva várja a világ, mert tudja, hogy olyasmit fog olvasni, amit az eddigi háborúk részleteiben nem talált.

A szárazföldi harctérről alig érkezik hír. Ott a hadak felvonulása még egyre tart s bár az oroszok nagyon biznak benne, hogy eddigi taktikájukkal a japánokat alaposan kifárasztották, a győzelem reményével mégsem merik felvenni a csatát.

Mai távirataink a következők.

Port-Arthur nem adja meg magát.

Tokio, aug. 19.

Tokióból jelentik tegnap estéről: Hír szerint az ostromló hadsereg parancsnoka azt jelen-

tette, hogy Port-Arthur parancsnoka a vár feladására vonatkozó jelszólítást, épp úgy, mint a japán császárnak azt az ajánlatát, hogy a nem kombattánsokat a várból elvonulni engedje, köszönettel visszautasította.

London, aug. 19.

Port-Arthur eddig nem kapitulált. Ha igaz a Daisy Express tokiói jelentése, amely kifejezetten nem hivatalos forrásból ered, Stösszel tábornok tegnap a kapitulációra kitűzött határidő lejártá után a legridegebb formában visszautasította a város megadását, ellenben udvariasan megköszönte Jamoka japán vezérkari őrnagynak a mikádónak azt az ajánlatát, hogy a polgári lakosságnak hajlandók a japánok szabad elvonulását engedni. A Standard jelentése szerint a csifui francia kolónia körében szintén azt beszélik, hogy Stösszel visszautasította a kapitulációt. A mikádó azzal okolta meg a kapituláció megajánlását, hogy ily módon az utolsó rohamnál elkerülhetetlen megszállás meg ne történjék. Együttal azt is közölte Stösszellel, hogy a további ellenállás a japánok tulnyomó ereje következtében ugyis hiábavaló volna. A francia és amerikai katonai attasék már elhagyták Port-Arthurt.

Tokió, aug. 19.

A port-arthuri ostromló hadsereg parancsnokló tábornoka jelenti, hogy 16-án hadikövetet küldött az ellenséges előőrsökhöz, aki egy közlést nyújtott át, mely kifejezésre juttatta a japán császár óhaját, hogy a nem kombattánsokat szabadon elbocsássa és amelyben a helyőrségnek a megadást ajánlották. Ezeket a közléseket átadták a vezérkari főnöknek, aki 17-én egy orosz hadikövetet küldött az ostromló hadsereghez, mind a két pontra vonatkozó visszautasító válaszzal.

Port-Arthur ostroma.

Csifu, aug. 19.

Port-Arthurból az elmúlt éjjel elmenekült emberek jelentik, hogy 14-én és 15-én nagy harcok voltak Port-Arthur előtt, amelyek 17-én megújultak. A japánok állítólag 20.000 embert veszítettek. A lőtáma-

Szent István király ünnepén.

Irla: Reviczky Péter.

Miért is üljük meg Szent István ünnepét augusztus 20-án?

Az a nap azért emlékezetes és örök időkre ünnepelt, mert ekkor emeltette ki Szent László király, a dicső utód, halhatatlan elődjének, Istvánnak, testét a sírjából.

Az első magyar király mély gyászba borította az országot. Az ifjak fájdalmaik jeléül sötét ruhát öltöttek, három éven át nem táncoltak és az országban mindennemű zene hallgatott.

Székesfehérvárott, az általa emelt bazilikában fehér márványkoporsóban temették el István királyt.

VII. Gergely pápa 1083-ban iktatta a szentek sorába. László király az országnagyok jelenlétében felvettette nagy elődje testét. A test felosztott ugyan, de jobb keze teljes épségben maradt s pedig olyan állásban, mintha alamizsnát adna.

A Szent Jobb, melynek fölhalálását a magyar katolikus egyház május 30-án üli meg, a Szent László által alapított szent jobbi apátságban őriztetett, honnan azonban tatárjáráskor IV. Béla a székesfehérvári bazilikába vitette.

A XVI. században, a török hódoltság idejében azonban a Szent Jobb Raguzában helyzetetett biztonságba, honnan a dominikánus szerzetesektől Mária Terézia 1771-ben szerezte vissza.

Szent István napja eleitől fogva nemzeti ünnep volt. II. András király egyik rendeletében kijelentette, hogy ha csak nagy szükség vagy betegség nem gátolja, kötelességének tartsa Székesfehérvár István napját megünnepelni. Ujabb időben pedig I. Ferenc király rendelte el, hogy

az első király ünnepe országos norma-ünnep legyen s azt a protestánsok is megtartsák.

A megünnepelésére azonban századokon át kedvezőtlen idők jártak.

Mária Terézia királynő volt az, aki Szent István király napjának megünnepése végett gondoskodását a nemzeti ünnep megtartására is kiterjesztette, midőn ezt a raguzai köztársaságtól, illetőleg a raguzai domonkos szerzetesektől visszaszerzett Szent Jobb tiszteletére rendelt körmenettel kapcsolta össze.

A királynő az ereklye őrzőhelyéül a budai várban a Szent-Zsigmond prépostsághoz tartozó régi kápolna helyett az ő rendelkezéséből emelt új, díszesebb kápolnát jelölte ki, melyet a várakba telepített apácáknak, az angol kisasszonyoknak adott át s egyuttal a Szent Jobbról is akként rendelkezett, hogy azt ők vegyék át a királyi vár Zsigmond-kápolna plébánosával együtt és a Szent Jobbot az angol kisasszonyok őrizték.

A királynő a visszaszerzett Szent Jobbnak Bécsből Budára szállítását országos ünnepélyvel eszközöndőnek rendelte el, melynek részleteit, mindenre kiterjedőleg, ő maga határozta meg.

A Szent Jobb szállításával Bajzát József püspököt, az udvari kancellária tanácsosát, mint királyi biztost, az átvételnél való közreműködésével Grassalkovics Antal és Hadik János grófokat szintén mint királyi biztosokat bizta meg.

A harangzugás közt, a legnagyobb ünnepélyességgel Budára hozott Szent Jobbot az angol kisasszonyok főnöknője, gróf Hohenfeld Katalin és mellette Scheiner János, a királynő által Pozsonyból 1770-ben Budára áttelepített vöröscsillagos keresztrend tagja, ki az angol kisasszonyok zárdájában a lelki igazgatói és a várlakban a lelkeszi teendőket végezte, 1771 július 21-én

vették át s az átvételről az okiratot kiállították. Az ereklyét tartalmazó szekrény egyik kulcsát a főnöknő, a másikat pedig Scheiner vette őrizet alá.

Időközben a Szent Jobb őrizetében változás állott be, mert a királynő 1777-ben az angol kisasszonyokat Vácra és helyükbe Budára a várpalotába Nagyszombatból az egyetemet helyezte át, amelynek a Zsigmond-kápolnát is átadta és a Szent Jobbot is az ő őrizetére bizta, sőt 1780 március 25-én kiadott ünnepélyes alapító oklevelében a Szent István királynak az egyetem templomában elhelyezett Jobbját, mint szent zálogot, a dolog örök emlékezetére, egyenesen az egyetemnek adományozta, a szent Jobb őreivé az egyetemi templomnak az egyetemmé elválhatatlan kapcsolatban levő akadémia igazgatóit tette, kiket e tisztükben az 1780. évi ünnepélyes diplomával is megrősítette.

Áz azonban II. József alatt gyökeres változás állott be, részint azért, mert 1784-ben az egyetemet Pestre helyezte át, részint, mert ő a körmenetek tartását megszüntette.

És 1785-ben a Szent István-napi hagyományos prósszesziókat is eltiltotta.

A budai várba még II. József visszahelyezte a vöröscsillagos keresztrendet. Ettől fogva ennek tagjai közül neveztek ki a várlaki lelkeszt, kinek ekként a Szent Jobb is őrizete alá jutott, de csak akkor, midőn évek multán a Szent Jobb régi tisztelete visszahelyeztetett.

Ez nagy lelkesedést keltett a nemzetben. Valamint, hogy az újabb időkben is minden nevezetesebb politikai változás alkalmával különös fényrel, lelkesedéssel szokták az első szent király ünnepét megünnepelni, így például az 1857-iki, 1860-iki Istvánnapi körmenet egyszersmind a nemzeti

dás az oroszok bal szárnya ellen irányult. A japánok megerősítették az általuk a Liaotesan magaslatokon és a Palungcsengen bevett erődöket, valamint két belső erődöt.

Ujabb tengeri ütközet.

Tokio, aug. 19.

Togó admirális jelenti: Két japán torpedónaszád, amelyek Csanpinhao közelében cirkáltak, 11-én rátaláltak a Giljak és Otvagni nevű orosz ágyunaszádokra, amelyek a japán szárazföldi csapatokra tüzeltek. A japán hajók megtámadták az orosz hajókat. Egy ágyugolyó a Giljakot érte, amely Port-Arthurba vonult vissza. Valószínű, hogy az ötödik torpedónaszád-hajóraj a Palladát augusztus 10-ére való éjjel elsüllyesztette. A parancsnok jelenti, hogy a Pallada típusából való cirkálót egy torpedó eltalálta. Konstatálták, hogy a torpedó felrobbant.

Leszerelt orosz hajók.

Cingtau, aug. 19.

Négy orosz hadihajó municióját a német arzenálba szállították és az ágyukat teljesen harc-képtelenné tették. Az oroszok becsületszavuk mellett kötelezték magukat arra, hogy a háboru végéig Cingtauban maradnak. A matrózok a hajók legsürgősebb javításával foglalkoznak.

A szárazföldi harctérről.

London, augusztus 19.

A japán csapatok Liaojangtól észak felé húzódnak és az orosz sereg szélső balszárnyát fenyegetik. A japán vezérkar állítólag megváltoztatta haditervét.

Porosz herceg a harctéren.

Berlin, augusztus 19.

Frigyes Lipót Szalvátor porosz herceg vasárnap, a hó 28-án indul a harctérre. A herceg a császár parancsára az orosz főhadiszálláshoz megy.

Az oroszok taktikája.

Berlin, augusztus 19.

A kelet-ázsiai helyzetről a Post magas körökből a következő figyelemreméltó véleményt közli:

Oroszországra nézve ki van jelölve az ut a háboru további folyamán. Port-Arthurt át kell adni az ellenségnek lehetőleg minden emberáldozat megkímélésével nyilvánulásának fényes tanúságai voltak.

Az 1860. évi Szent István-napi körmenet az ország főurainak, az egykori főrendi és követi táblák, megyei gyűlések nagynevű férfiainak, minden rendű és rangu buzgó híveknek és a nemzeti ünnepül tekintett körmeneten valláskülönbség nélkül megjelent hazafiainak óriási részvéte mellett tartatott meg. Az «Oh dicsőséges Szent Jobb kéz» egyház-himnusz mellett ekkor először hangzott fel a várpalota falai között a «Hazádnak rendületlenül!» Igy indult a tömeg a várpalota Zsigmond-kápolnájából a Mátyás-templomba és az ünnepi szónoklat után vissza a várpalotába. A Szent Jobb visszahelyezése után újra a Szózat hangjai mellett indult meg a tömeg, hogy az egész országban népszerű Scitovszky primást, ki hat szürke által vont diszhintójában foglalt helyet, uri-utcai palotájába kísérje.

A lelkesedés oly nagy volt, hogy a fiatalság közül a jogászok zászlót ragadtak kezükbe, a diszhintó ülésére ugrottak, mások jobbról és balról sorfalat alkotva, vették körül a diszhintót s így kísérték a primást palotájába, hol az összes közönség érzelmeit előtte nemcsak a katolikusok tolmácsolták, hanem a protestánsok nevében is kifejezte azokat Vay báró.

Most ismét az első szent király ünnepét üli a magyar nemzet. Szent Jobbját a magyar püspöki kar által 1862-ben készített ereklyetartóban ünnepélyes körmenettel átviszik a koronázási templomba és onnan vissza a várpalota Zsigmond-kápolnájába. Szent Istvánnak Raguzában a Domonkos szerzeteseknél ma is őrzött állkapcsát vissza kellene szerezni, hogy nemzeti és vallási ereklyéink ezzel is gazdagodjanak.

melésével. A harc ezentúl Karbintól délre fog folyni. Az eddigi hadviselése az orosz seregnek, amely a védelemre szorított s lépésről-lépésre visszavonult az előrenyomuló japánok elől, hogy az ellenséget kifárasztja, elűt ugyan a mostani hadviselés szabályaitól, és jóllehet furcsa manapság, mégis helyesnek bizonyult. Csakhogy nem elég az ellenség előnyomulását megnehezíteni, hadműveleteit akadályozni, őt magát kifárasztani az állásfoglalással, a hadállás megerősítésével s aztán a helyzet feladásával: ütközetekre is kell menni. A japán seregek féktelen támadási módja mellett nagyon helyes eljárás a gyakori visszavonulás, amely kifárasztja az ellenséget, de arra is kell törekedni, hogy megosztott ütközetekben az orosz csapatok gyöngítsék ellenfelüket s mikor nagy veszteséget szenvedett az ellenség, akkor kell jól megválasztott hadállásból a döntő mérkőzést felvenni.

Ez a taktika bevált 1812-ben Oroszországnak Napoleon ellen vívott hadjáratában. Kuropatkin olyan vezér, aki ezt a taktikát keresztül tudja vinni, ha csak a nép hangulata és a szentpétervári utasítások meg nem bénítják s idő előtt nem kényszerítik arra, hogy elhamarkodva elfogadják a döntő ütközetet.

A japán hadifoglyok.

Berlin, augusztus 19.

A Vossische Zeitungnak táviratozzák Szentpétervárról:

A hadügyminisztérium hivatalos lapja rendelkezéseket tesz közzé a japán hadifoglyok tartózkodása és ellátása tárgyában. A rendelet értelmében a hadifoglyok gyűjtőhelye Pensan, ahonnan kisebb csoportokban más oroszországi városokban osztják el a foglyokat, a vezérkar külön-külön utasítása alapján. A hadifoglyokat kaszárnyákban kell elszállásolni és csak akkor lakhatnak magánházakban, ha a kaszárnyákban nincsen hely. — A fogságba jutott japán tisztet magánházakban lakhatnak. A közlegények olyan eledelt kapnak, mint az orosz katonák, de figyelemmel kell lenni arra, hogy hazai, japán módra legyen főzve az eledeltük. Saját ruhájukban járhatnak, esetleg az illető orosz katonai parancsnokságtól kincstári egyenruhát kaphatnak. A fogoly tábormokok, admirálisok, vezérkari, törzs- és főtisztük maguk tartoznak gondoskodni élelmezésükről s ennek fejében tábormokok, admirálisok évente ezeröttszáz, törzstisztek kilencszáz és főtisztük hatszáz rubelt kapnak. A japán hadifoglyok levelei portmentesek, azonban a leveleket nyitva tartoznak a helyőrségi katonai parancsnoksághoz küldeni. A fogoly katonákat szabad munkára fogni, de munkájuk ne legyen fárasztó. A munkáért fizetést kapnak s az elvégzett dologért járó bér felét nyomban ki kell adni a hadifoglyoknak.

A tengeri csata részletei.

Szentpétervár, augusztus 19.

Reitzenstein ellentengernagy jelenti táviratilag Miklós cárnak Sanghaiból: 10-én reggel 5 órakor hajórajunk elindult kifelé Port-Arthur belső kikötőjéből. Fél 9-kor a hajók, amelyek előtt a kotróhajók mentek ékvonal alakzatban, a következő sorrendben fejezték be a kihajózást: elől uszott a Cezarevics, Withöft ellentengernagy, hajórajparancsnok zászlójával, azután jött a Retvizan, a Pobjeda és Beresviet, amelyre Uchtomszki herceg ellentengernagy, a páncélos különítmény parancsnokának zászlója volt kitűzve. A Szebasztopol, Poltava és az Askold, az utóbbi Reizenstein ellentengernagy, a cirkálóhajóraj parancsnokának zászlójával, a Pallada és a Diana jöttek ezután. A torpedónaszádflotilla élén a Novik cirkáló haladt. A torpedónaszádok első osztálya a Cezarevics parancsnokhajó előtt ment. Két ágyunaszád és a második torpedónaszád-osztály szolgált a hajórajnak oldalvédül. A Mongolia kórházhajó, mely a Vörös Kereszt zászlóját tűzte ki, fejezte be a sort. Az aknákkal elzárt kikötőn át baleset nélkül mentek a hajók, de ez két órát vett igénybe. Délelőtt 9 órakor a parancsnokhajó ezt jelezte: Vladivosztkba! Kihajózásunk pillanatában az ellenséges hajók különböző pontokon

kezdték összpontosulni. Egynegyed 11 órakor a kotróhajó az ágyunaszádokkal és a második torpedónaszádosztállyal visszatért a port-arthuri kikötőbe, míg a hajóraj 8—13 csomó sebességgel előrement. Az ellenséges hajóraj fordulatot tett és hirtelen elzárta utunkat. Hajóink, melyek először balra mentek, jobbra fordultak és ellengőzzel távolodtak az ellenséges flottától. Mihelyt az ellenséges hajók lőtávolságba jutottak, megkezdődött az első harc. Mind a két hajóraj újból megváltoztatta utirányát, miközben a japán flotta ugyanazt az irányt vette, mint a miénk. Az Askoldot, mely a Poltava nyomán haladt, egy ellenséges lövedék kéményén találta, miáltal a kazán használhatatlanná vált. Az Ashama típusából való japán cirkáló tüzet fogott és visszavonult, miáltal az Askold szabad utat nyert. Az Askoldot tovább is üldözték. Négy különböző irányból feléje hajtott akna nem érte a hajót és egy ellene küldött torpedót egy jól irányított ágyulövés ártalmatlanná tett. A harc, mely mintegy husz percig tartott, rendkívül heves volt. Az ágyugolyók egész zápora esett hajóinkra, miközben az Askold különféle sérüléseket szenvedett, mégis sikerült az ellenséges hajók gyűrűjét áttörnünk és az Askold vezetése mellett a Novik, a Pallada és a Diana elmenekült. A japán cirkálók üldöztek bennünket, de mi mintegy husz csomó sebességgel gyorsan elmenekültünk az ellenséges hajóraj elől. Ekkor beállott a sötétség és én nem láthattam többé sem a Palladát, sem a Dianát. Meglassítottam tehát menetünket, egyrészt, hogy a visszamaradt hajókat bevárjuk, másrészt, hogy a kéményen és a kazánon ejtett sérüléseket és a vízvonat alatt lőtt léket kijavítsuk. Lassított menettel folytattuk utunkat hajnalhasadtáig és a két part között, az ut közepén iparkodtunk maradni, hogy Santung felől fenyegető torpedónaszád-támadást elkerüljünk. Az éjjeli ut a gépek megsérülése folytán előállott erős szikratűz miatt igen veszélyes volt, mert nagyon is ki voltunk téve annak a lehetőségnek, hogy az ellenség észrevesz. A Novik, amely nagy sebességgel haladt, egész szabadon mehetett annál is inkább, minthogy hajóink utjának tervét előre megállapítottuk és azt az összes hajóparancsnokok ismerték. A cirkáló különítmény most már elhagyta az ékalaku formációt és élével a Cezarevics páncéloshajó baloldalán foglalt állást. A japán hajóraj mindinkább közeledett hajóinkhoz és midőn vagy negyven kábelhossznyira volt tőlünk, háromnegyed ötkor megkezdődött a második ütközet. A Cezarevics megváltoztatta irányát és a csatavonal mögé ment. Ebben a pillanatban ezt a jelzést láttuk meg: A tengernagy átadja a parancsnokságot a rangban legidősebb tengernagynak. Ez Uchtomszki herceg ellentengernagy volt. Minthogy láttam, hogy hajórajunkat, amely éppen teljesen rendben kezdett visszavonulni az ellenséges páncéloshajók pusztító tüze elől, az ellenséges hajók minden oldalról körülzární igyekeznek, arra törektem el magam, hogy minden további parancs nélkül megkísérlem, hogy utat törjek magamnak az ellenséges hajók gyűrűjén keresztül, még pedig oly ponton, ahol az ellentállás valószínűleg a leggyengébb és jelt adtam a hajórajnak, hogy kövessen. Az éle az Askolddal az ellenség ellen fordult. Ez áttörésnél találták az első ellenséges lövedéket az Askoldon. Az Askold mögött a Novik jött és némi távolságban a Pallada és a Diana. A cirkálóhajórajnak négy ellenséges másodosztályú cirkáló és több torpedónaszád között kellett magának utat törnie az egyik oldalon, a másik oldalon pedig a Matsuskima típusára épült három cirkáló között. Ez a hét hajó lövedékek záporával borította cirkálóinkat. Az Askold gyors-tűzelőágyui az ellenséges cirkálókra voltak irányítva és úgy látszott, hogy azok közül háromnak sérüléseket okoztak.

INNEN-ONNAN.

Aki nem tekinti magát felpofozottnak.

Egy király-utcai kávéházban történt ez a kedves jelenet. Két törzsvendég Duftenblatt Ignác és Gur-

kenseft Atilla békességesen kaláberzett. Csak úgy mint most divat, kettesben járta a tuletroa, ultimo. Hirtelen valami hiba esett. Duftenblatt olyan *vanna-kot* mondott be, amelyiknek jelentékeny része a talonban feküdt, vagyis négy helyett csak három filkó volt a kezében. A turpisság észrevevődött (haj, azok az átkozott kibicek!) és a becsapott partner iszonyu felháborodással rugta ki maga alól a székét:

— No maga egy becsapott fráter. Még csal is, csak éppen ez hiányzott, hogy igazi gazembernek tartsam. Duftenblatt sápadt lett, mint a kréta. Remegve állt föl a helyén:

— Kikérem magammak, egy szemtelen ember engem nem sértegethet.

— Mit, szemtelen? Nyomorult bitang, tekintse magát felpofozottnak!

Pillanatnyi kínos szünet. Duftenblatt megvetően nézte végig ellenfelét:

— Eh, könnyű azt modani. Ha más mondaná, azt értem, de magától azért sem tekintem magam felpofozottnak.

Ostornyel a patikában.

A patikába beállt egy vidéki atyafi. Udvariasan forgatta a kezében nagy zsiros kalapját és bizalmatlan csodálkozással hordozza körül tekintetét a színes folyadékokkal telt kristályüvegeken és a csillogó ércmérlegen.

A gyógyszerészszegéd szolgálatkészen szólította meg:

— Mi tetszik?

A paraszt tévován felelt:

— Ugy sincs az itt...

— De mégis, mi legyen az?

— Ha mondom, ugy sincs az itt — felelt lemondólag a paraszt.

De erre a patikus már éktelen dühbe gurult.

— A mindenségit kendnek, hát mondja már meg legalább, hogy mit akar?

— Hát ustornyel kéne, instálom!...

Az anonym pofon.

A *Posener Zeitung* legutóbbi számában a következő kis apróhirdetés olvasható:

Felismert tettes. Azt az urat, ki engem kedden este a Wilhelm-téren, mikor menyasszonyommal sétáltam, pofon vágott — *felismertem*. Ha szombat estéig nem jelentkezik nálam s bocsánatot nem kér, feljelentem a rendőrségnél. Cimemet tudja s menyasszonyomat is ismeri, mert szerelmi ajánlatokkal is üldözte. *Ezért kaptam én a pofont.* *Felismertem*: jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja az értesítést, W. T. szabóságéd.

Van benne rácia.

Jóképű galyás paraszt ácsorog a Kerepesi-ut és a Károly-körut sarkán. Tarisznyája a vállára van vetve, pipája az agyarán s nagy füstfelhőket erget, ahogy elnézi az itt minden irányban szaladgáló villamos-kocsikat, a sok uriembert, meg parádés asszonyt, amennyit eddig világlátásban nem látott összesen az ő Kecskeméti melletti alföldi kis falujában. Innen jött fel, mert hogy valami dolgát kellett rendbeszedni az egyik takarékpénztárban. Ugy látszik, jól intézte az elvégzendőket, mert széles mosoly játszadozik az ábrázatán, amint szemléli ezt a zürzavaros világot. De hát János gazdánk is — nevezük így — beleunt a sok látnivalóba, no meg közeledett elutazásának az órája is, azért hát odatörekszik a megállóhelyhez, ahova éppen akkor fut be egy villamos-kocsi. Azután a következő párbeszéd fejlődik ki közte meg a kalauz között:

— A nyugati vaspályához visz ez a bagony?

— Oda.

— Felülhetek-e?

— Ülőhely az nincs, de itt mellettem állhat, ha a vasúthoz igyekszik, — így a kalauz.

Magyarunk nagyot néz, a pipaszárát az agyarára csapta s mérges gnynyal feleli:

— U—ugy? A fene de tudta, hogy ilyen okos ember az ur. Hiszen állva gyalog is kimehetek...

Előfizetési fölhívás!

1904. évi auguszt. hó 15-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentúl is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívesebben összeköttetésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelaptop, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyed évi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonala, dus tartalma, legelősebb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékere:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet. Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek a lap elkésve érkezik vagy rendetlenül kézbesítettik, bennünket értesíteni sziveskedjenek, hogy megfelelően intézkedhessünk.

Tisztelettel

a «Magyarság» kiadóhivatala.

NAPIHIREK.

Budapest, augusztus 19.

Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt hétfőn, f. hó 22-én a rendes időben fog megjelenni.

— (A «Magyar Család»), a *Magyarság* politikai napilap rendes heti szépirodalmi melléklete — melyet csak előfizetőink kaphatnak meg — ma a következő tartalommal jelent meg:

Közlemények:

Az utolsó falat kenyér. (Petőfi-regé Gyergyóból.) *Péterfy Tamás*-tól.

Hortobágyon. (Költemény.) *Mezey Sándor*-tól.

Cirkusz Aszón. (Elbeszélés.) *Zsiga Lajos*-tól.

Kivándoroltam. (Költemény.) *Somló Sándor*-tól.

A szárazság. (Visszapillantás.) *Ribiánszky József*-től.

Fülek. (Költemény.) *Nógrády Pap Gyula*-tól.

Innen-onnan. (Az eszkimóvadászok. — Az udvariattlan ur. — A tengeralatti akna.)

Apróságok. (Melyik szereti jobban a zsidót. — Megfelelt. — Az önértetes zsidó.)

Képünk: Az orosz-japán háboruból: «Jön az ellenség!»

— (Időjárás.) A nyugati maximum Magyarországig nyomult, a keleti maximum pedig, valamint az északi depresszió is lassan Azsia felé húzódik. Közép-Európában zivataros esők nagy számban fordultak elő. Nyugati, déli és keleti Európában az időnek száraz jellege volt.

Hazánkban tegnap zivataros esők indultak meg, melyek sok helyütt szélviharral szórva, a hőséget csökkentették. Az eső mennyisége az ország nyugati felében többnyire 5—10 mm. között változott; míg egyebütt 5 mm.-en alul maradt. A délkeleti részeken pedig eső egyáltalán nem esett. Pécsen apró jég-eső volt.

Jóslat:

Változóan felhős, enyhe idő várható, elvétve inkább csak Keleten esővel.

Hőmérséklet: 22-7 C. fok.

— (Királyunk angol rendjele.) Marienbadból táviratozzák nekünk: *Edvard* angol király a marien-

badi találkozás emlékére *Ferenc József* királynak a *Viktória-rend nagykeresztjét* adományozta.

— (A Szent István-napi körmenet sorrendje.) A Szent István napját, hagyományos szokás szerint, ezidén is kegyelettel fogja megünnepelni az egész ország közönsége. Az ünnep napján a fővárosban reggel négytől öt óráig harangozás lesz a templomokban és az öt órai mise után a hívek körmenetben vonulnak fel a papsággal a Várba. A királyi vártemplomban és a Mátyás-templomban reggel 6 órakor szentmisét tartanak és hét órakor a vártemplomban megkezdődnek a körmenetet tartó könyörgések, mely után a körmenet elindul a Mátyás-templomba, ahol nyolc órakor *Robiczek* Ferenc nagy-marosói plebános szent beszédet mond, mely után ünnepélyes szentmise lesz. Mise után az ének- és zenekar *Vaurinecz* Mór karmester vezényletével *Zsaskovszky* B-dur miséjét adja elő, betétül pedig *Bogisich* átiratában a *Boldogasszony* anyánk és a Szent Istvánról való éneket éneklék. A magánzólamokat éneklék *Vaurinecz* Mórné, *Kacsicsné-Durigó* Ilona, *Juhász* Ferenc és *Hoppe* Rezső tanár. Majd a körmenet visszavonul a vártemplomba, ahol *Te Deum* után a Szent Jobbot közszemlére teszik. Délután szentbeszéddel és vecsernyével fejeződnek be az ájtatosságok a vártemplomban. A körmenetet az egyesületek nyitják meg, utánuk haladnak a plebánik, a katonazenekar, a diszszázad, a budavári Nagyboldogasszony-plebánia, a székesfővárosi bizottsági tagok, a bíróságok, a királyi tábla és királyi Kuria tagjai, a szerzetesrendek, világi papság. A papság után viszik a Szent Jobbot, melyet közvetlenül két oldalról az egyetemi tanács tagjai és a székesfővárosi tanács tagjai kísérek, míg a diszszázadot a koronaórság szolgáltatja. A Szent Jobb után halad annak őre, a vártemplom plebánosa, a prépostok, apátok és a püspöki kar tagjai, a körmenetet vezető egyházfedelem egyházi segédletével, a miniszter-elnök, miniszterek, főrendiház és képviselőház tagjai, tisztikar és végül a diszszázad.

— (Finnország kormányzója *Helsingforsban*.) *Helsingforsból* táviratozzák: *Obolenski* főkormányzó ide érkezett; a hatóságok a pályaudvaron fogadták.

— (A király születésnapja.) *Konstantinápolyból* táviratozzák: Ő felsége születésnapja alkalmából az osztrák-magyar nagykövetség, az összes állomáshajók és az osztrák-magyar intézetek ma ünnepiesen fel voltak lobogozva. Délélt Perában a nagykövetség kápolnájában ünnepies *Te deum* volt, amelyen jelen volt báró *Calice* nagykövet, a nagykövetségek a konzulátus személyzetével, a *Tarusu* állomáshajó parancsnoka, törzskara és a legénységnek egy különtménye, a *Lloyd* és az osztrák-magyar posta hivatalnokai, az osztrák oltalom alatt álló templomok, iskolák és intézetek vezetői, valamint az osztrák-magyar gyarmat számos tagja. Az istentisztelet után a nagykövet fogadta a gyarmatot. A *Ferenc József*-egyesület elnöke kérte őt, hogy tolmácsolja a legfelsőbb helyen a gyarmat szerencsekívánatait. A nagykövet lendületes beszédben válaszolt, amelynek végén lelkesülten éltették a királyt. A nagyvezir, a külügyminiszter, az ökméni patriarka, a polgári exarka és más egyházfők megbizottak által gratuláltak. Délután a jenikői nagykövetségi palotában fogadta a nagykövet azokat a megbizottakat, akiket a szultán szerencsekívánatainak kifejezésére küldött. Este a nagykövet nagy ebédet adott a nagykövetség és a konzulátus tagjai és a gyarmat előkelőségei részére. A nagykövetség palotája és a szemben horgonyzó *Taurus* állomáshajó valamint a *Gorica Lloyd* hajó fényesen ki voltak világítva. A *Boricán* táncestély volt. Törökországban az összes osztrák-magyar konzulátusoknál szintén ünnepeket tartottak.

— (Az orosz trónörökös keresztelése.) A trónörökös-nagyherceg keresztelése augusztus 24-én lesz *Peterhofban*. Szentpétervárról jelentik: *Cirill* nagyherceg, aki tudvalevően az ázsiai harctérről visszatérve, most sokáig *Koburghan* időzött, visszaérkezett Szentpétervárra.

— (Jubiláló ezredparancsnok.) Nagyváradról jelentik, hogy báró *Karg* János ezredes, a 37-ik gyalogezred parancsnoka, csütörtökön ünnepelte szolgálatának 25-ik évfordulóját. Az ezred tisztikara díszes ajándékkal lepte meg. A derék ezredes a díszszemlén lelkes magyar beszédet intézett a legénységhez, amelyben felszólította a katonákat, hogy a király születésnapja alkalmából kiáltanak vele, hogy — *Eljen a király!*

— (A bileki parancsnok — nyugalomban.) A hadsereg rendeleti közlönye s nyomában ma a ma-

gyar hivatalos lap is közli több katonai nyugdíjazással együtt, hogy a király telekesi *Török István*, a 12. gyalogezred ezredesét, akit a felülvizsgálat a csapatszolgálatra alkalmatlannak talált, a helyi alkalmazásra való előjegyzéssel ez év szeptember elsejétől fogva *nyugalomba* helyezte. — *Török István* ezredes neve a szomorú emlékü bileki halálmeneleténél szerepelt a lapokban. Akkoriban a hadbíróóság csak aránylag csekélyebb büntetésre, hat hónapi fogházra ítélte. Most aztán nyugalomba helyezték, rangját azonban megtartotta.

— (Eredménytelen helynökválasztás.) Kalocsáról táviratozzák: *Császka György* érsek elhalálása következtében a káptalannál megindult a helynökválasztás. Tegnap és tegnapelőtt összesen háromszor szavaztak. *Majorossy* fölszentelt és *Mayer* címzetes püspök mindannyiszor egyenlő szavazatot nyertek s így a választás eredménytelen maradt. *Dessewffy* csonádi püspök lesz hivatva dönteni a két jelölt között. A püspök határozata Rómához felebezhető. Döntésig a káptalan végzi az egyházkormányzást.

— (Kitüntetett rendőrtisztviselők.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a közszolgálat terén kifejtett szolgálataik elismerésül *Kreicsányi Kálmán* detektív főnöknek és *Boda Dezső* ker. kapitánynak a *Ferenc József*-rend lovagkeresztjét; *Schmidt* Ferenc rendőrfelügyelőnek pedig a koronás arany érdemkeresztet adományozta. A kitüntetés a rendőrségen őszinte örömet keltett, mert a királyi kegy olyan tisztviselőket iránt nyilatkozott meg, akik erre rászolgáltak. Dr. *Boda Dezső*, a rendőrség közigazgatási osztályának a vezetője. Ennek az osztálynak a működése még sohasem volt oly példás, oly mintaszerű, mint most, *Boda* vezetése alatt, aki nagy tudással, kiváló buzgalommal és intelligenciával végzi nagyfontosságú teendőit. Kitüntetése alkalmával a közigazgatási osztály tisztviselői testületileg tisztelegtek nála. *Markovics Ince* kapitány meleg szavakban üdvözölte a kitüntetettet, kiemelve előtte kiváló érdemeit. *Boda* meghatottan mondott köszönetet. Elhárítja magáról a dicséret jelzőket, mert — ugymond — az osztály tisztviselőinek a működése szerezte meg számára a kitüntetést. — A másik kitüntetett *Kreicsányi Kálmán* detektív főnök, aki súlyos felelősséggel járó hivatalát a legnagyobb megelégedéssel tölti be. Ő adta ki az első rendeletgyűjteményt, amelylyel elévülhessen a szolgálatot tett a rendőrségnek. A detektívtestület ma, kitüntetése alkalmából tiszteleggett nála s *Dömjén Benő* detektív felügyelő üdvözölte. — A harmadik kitüntetett *Schmidt Ede* felügyelő a végrehajtó rendőrség kebelében ért el sikereket. Kitüntetése alkalmából tömegesen gratuláltak neki.

— (Nemzetközi tüzoltókongresszus.) A nemzetközi tüzvédelmi kongresszus ma tartotta második tanácskozó ülését a váci-utcai új városháza közgyűlési termében. Az utca ismét nagy közönség nézte az egyenruhás tüzoltók felvonulását. A közgyűlésteremben az elnöki emelvényen *Széchenyi Viktor* gróf, a magyar országos tüzoltószövetség elnöke, *Westphalen* német, *Cazier* francia, *Sachs* angol és *De Marie* luxemburgi küldöttek, mint a nemzetközi szövetség alelnökei foglaltak helyet. Az ülést *De Marie* alelnök, vezértitkár pont kilenc órakor nyitotta meg s ő vezette a tanácskozásokat is, melyeket nyomban a megnyitás után megkezdtek.

Az első felolvasó *Herzog* hamburgi tüzfelügyelő volt, aki a gépezetes tolólétrákról tartott előadást. A legújabb szerkezetű létrákat apró mintákban be is mutatta. Ugyancsak a tolólétrákról érkezett *Goldoni* milánói főparancsnok, az olasz tüzoltószövetség elnöke. E kérdéshez *Westphalen* hamburg és *Giersberg* berlini főparancsnokok szölköttek hozzá. A második felolvasást *Ratinek* (Schaerbeck) tartotta a tüzoltói motorkocsikról. A kérdéssel *Bellanger* és *De Marie* is értekeztek. A harmadik előadást *Sheppard* (London) tartotta a tüzjelzőkről, melyeket még *Cazier* francia, *Wellsch* belga és *Giersberg* német küldöttek is behatóan tárgyaltak. A napirend után *Westphalen* hamburgi főparancsnok újra szóba hozta a modern színházak építési rendszerét és bemutatott egy új tervezetet. *Giersberg* német és *Clark* angol küldöttek hozzászólása után a tanács-

kozást befejezték. Fél 12-kor az elnök berekesztette a kongresszust, mely holnap délelőtt fél 11-kor tartja záróülését az új városházán.

*

A kongresszus tagjai tegnap délután külön villamos kocsikon kirándultak Káposztásmegyére, ahol behatóan megtekintették az új vízműveket. *Kajlinger* Mihály igazgató a legszívesebben fogadta a tüzoltókat és a főváros nevében megvendégelte őket. A tüzoltó szakfőnök a vízművek tökéletes berendezése fölött legteljesebb elismerésüknek adott kifejezést és késő este tértek vissza a városligeti Kovács-féle vendéglőbe, ahol tiszteletükre lakoma volt. A lakomán háromszáz vendég vett részt. Az első tószót *Széchenyi Viktor* gróf mondotta, a királyt élve. Ezután *Óváry* Ferenc köszöntötte fel a jelenlévő külföldi vendégeket uralkodóit. Indítványára üdvözlő táviratot küldtek 6 felségének. Végül *De Maistre* német tüzoltóparancsnok mondott tószót, a tüzoltók egységére ürtve poharát. A vendégek késő éjjelig együtt mulattak a honvédszínház és egy cigányzenekar muzsikája mellett.

— (A kivándorlás Máramarosból.) Máramaroszigetről jelentik, hogy a kivándorlás Máramarosmegyéből még egyre tart és ha nem is növekszik, de nem is apad. Juliusban 206 utlevelet kértek, melyből csak Észak-Amerikára 111, Romániára 77, Európára 10 és Ázsiára 8 esett. Amerikába a huszti és técsői járásból vándoroltak ki a legtöbben, a visói járásból az oláhok leginkább Romániába vándorolnak. Máramaroszigetről 12 egyén folyamodott utlevélért. A kivándoroltak közül senki sem tért vissza. A titkos kivándorlási ügynökök kinyomozására kiküldött máramaroszigeti rendőrkapitánynak sikerült több titkos ügynököt kinyomozni: a dolhai járásban egy körjegyzőt s egy községi bírót és egy más jegyzőt, kit hajóhegyek elárulásának közvetítése miatt fegyelmi eljárás alá vontak.

— (A szerb királykoronázás.) *Belgrádból* táviratozza tudósítónk, hogy a minisztertanács elhatározta, hogy az állampénztártól 100 ezer frank kölcsön felvételére kér engedélyt a koronázás céljaira. Megállapították különben már a koronázás programját is, mely tizenhárom pontból áll s teljes másolata annak a programnak, amelynek alapján annak idején *Károly* román királyt megkoronázták. A program a következő:

Szeptember 20-án, a koronázás előestéjén 6 órakor a miniszterelnök, minisztertanácsai kísérvé, a miniszterelnöki palotából a koronázási székesegyházba viszi. A székesegyház bejárata előtt *Innocencius* metropolita ünnepi ornatásban a papság élén fogadja a minisztereket és átveszi a koronát, amelyet a főoltárra helyez. A metropolita ugyanekkor vecseryét mond. Ugyanez órában az ország minden templomában háláadó istentisztelet tartanak. Szeptember 21-én hajnalban huszonegy ágyuval ágyulós és hirtelen a koronázás napjának beköszönését. Hasonlóan ágyuzni fognak az ország összes helyőrségeiben. Fél tizenkét órakor nyílnak meg a székesegyház ajtói. A székesegyházba csak a szkupstina tagjai, a külföldi államok képviselői és a külön meghívottak mehetnek be. A király a trónörökösével és családjával többi tagjával elhagyja a konakot. A király fehér lovon fog ülni és a tábornoki kar, valamint a gárdeezred veszi körül. A menetet egy diszszázalaj nyitja meg a katonazenekarral, amelyet *Belgrád* város polgármestere és az udvari marsall követ: a menetet ugyancsak egy zászlóalj katonaság zárja be. A templomba vonulás ideje alatt az összes *belgrádi* haragok szólni fognak. A metropolita, a püspökök és a többi papság ünnepi ornatásban, továbbá a szkupstina elnöke, az államtanács elnökei és a miniszterek feleségükkel a székesegyház bejáratánál fogadják a királyt. Ugyanez a papikar a «Blagoszloven grjadi vo imja Goszpodinés»-t intonálja. A metropolita «Jehova, mi Istenünk» (VIII. zsoltár) olvassa fel, mialatt a királynak az evangéliumot és a feszületet nyújtja csókra. Mig a király végighalad a templomon, a templomi kar az «Isten hozott»-at énekl. Az ének után a metropolita imát olvas fel a szerb koronáért, mialatt a püspökök szentelt vízzel megszentelik a koronát. A szkupstina elnöke átveszi a metropolita kezéből a koronát, melyet átad egy tábornoknak, kinek egy ezredes segédkezik. A király aláírja a koronáról szóló okmányt, melyet előzőleg már aláírtak a metropolita, a

szkupstina elnöke, a miniszterek, az államtanács elnökei és a legfelsőbb semmitűzők elnöke. Ezután a király és kísérete ugyanabban a sorrendben, amint jött, visszatér a konakba; vele megyen most még a miniszterelnök, a hadügy- és belügyminiszter. A király mindenekelőtt a diplomáciai kar üdvözlését fogadja. A koronát hozók, funkcionáriusok és a kíséret a trónterembe mennek és a szkupstina elnöke beszéd kíséretében a trónra helyezi a koronát. A király a trónra ül és az állami méltóságok, a katonaság és hivatalfők hódolatát fogadja. Este disztribúció, kivilágítás, disztribúció lesz. Másnap a *Topisderben* népünnepeket tartanak.

— (Nagy vihar Fiumében.) *Fiuméből* jelentik tudósítónk, hogy ott tegnap este 7 óra tájban rettenetes vihar volt. Több evezős-egylet tagjai csak a legnagyobb megerőltetéssel tudtak bevezetni a kikötőbe. Az egyik hányatott s végveszélyben levő csónakot a *Kaiser Franz Józseph* hadihajó négy matróza benzincsonakkal mentette meg. Számos halászbárka elmerült s a viharok több emberélet esett áldozatául.

— (Jogász-kongresszus St.-Louisban.) *Newyorkból* jelentik, hogy a st.-louisi kiállítás alkalmából a nemzetközi jogászszövetség kongresszust rendez, melyet szeptember 30-ikán s az azt követő napokon tartanak meg. A kongresszuson a világnak majdnem minden állama képviselve van, csak magyar részvevő neve nincs a programban. A kongresszus egyelőre négy pontot tett megvitatás tárgyává és pedig a hágai választott bíróság döntései által felmerülhető vitás nemzetközi kérdések megvitatását; a polgári peres ügyek tárgyalása alkalmával megengedhető-e a bizonyítás elrendelése és a perben álló felek perbeszéd szerű vitakozása; háboru idején a magántulajdon megvédelzése s az utolsó pont, miként lehetne érvényt szerezni a más államok alattvalóit elmarasztaló bírói ítéleteknek? Ez utolsó pontban különösen a válóperek, a családi és a státusjogi kérdések is megvitatás tárgya, mert általános a panasz, hogy minden államnak egymástól lényegesen eltérő házassági és más törvényei is vannak s így gyakran megtörténik az az eset, hogy ha például egy házasságot valamely államban jogerősen felbontanak, abban az államban, ahol a válást kimondták, a házasságot felbontottnak tekintik, de ha az egyik házasság fél külföldi alattvaló, annak házájában már nem respektálják a válás kimondását s új házasságot nem köthet a fél. Ezeket és az ezekhez hasonló nemzetközi anomáliákat most gyűjti össze a kongresszust előkészítő bizottság, melynek tagjai *Kemény* angol bír., *Labori* Dreyfus és *Zola* védője, *Zittelmann* boni tanár, *Filippovics* Jenő bécsi udvari tanácsos, egyetemi tanár, dr. *Zitta* József amsterdami, *Guarnieri* római, *De Andreis* ferrarai, *Benoist* bordeauxi és *Walley* montpellier-i ügyvédek és végül a kedive jogtanácsosa, *De Waist* kairói ügyvéd.

— (A malommunkások sztrájkja.) A tegnap reggel általánosságban kitört malommunkás-sztrájk folytán még tegnap este összegyűltek a malmok képviselői és megbeszéltek, hogy felszólítják a munkásaikat, hogy egy meghatározott időn belül álljanak ismét munkába és fogjanak hozzá a dologhoz. Ha nem lépnek munkába, elbocsátottnak tekintik őket és munkakönyvüket beszolgáltatják az iparhatóságoknak. A malommunkások sztrájkjával már a kereskedelmi miniszteriumban is foglalkoznak. *Keresényi* József miniszteri tanácsos vette kezébe az ügyet. A főkapitány pedig intézkedett, hogy aki kiment a sztrájkanyagára, az addig, míg a bérmozgalom meg nem szűnt — ne jöhessen vissza a városba.

— (Zubovics torpedói.) Mint *bécsi* lapok írják, a hadügyminiszter a napokban arról értesítette *Zubovics* Fedor szolgálaton kívüli honvédszázárkapitányt, hogy a hét újfajta vízi és szárazföldi torpedóját és kitűnően bevált villamos robbanókna ellenőrző készülékét a hadsereg részére elfogadta és a szabadságot megveszi. *Zubovics*nak régebbi találmányai is sikeresen beváltak és azok több európai hadsereg használatában vannak.

— (Álhir Andréről.) Egész Európa sajtóját bejárta mintegy három héttel ezelőtt az a hír, hogy egy *Krämer* nevű kapitány a tengerből palackpostát hozlászott ki, mely állítólag *Andrétől* származik. Most

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: *Lux* Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. *Egger* Leó, Váci-körút 17., *Török* József, Király-utca és *Andrássy*-ut, *Karischmaroff* A., Népszínházal szemben, *Fodor* J. Sas-drogueria, *Kerepesi*-ut, *Gara* és *Roih*, *József*-körút 74., *Fodor* Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., *Molnár* és *Moser*, *Koronaherceg*-u., *Neruda* Nándor, *Kossuth* Lajos-utca, *Szécsi* Lajos, *Andrássy*-ut 78., *Reiner* és *Társ*, *Buda*, II., Fő-utca 12.

Stockholmból jelentik, hogy *Krämer* kapitány tegnap odaérkezett és kijelentette, hogy ez a hír *nem gaz*. Ő talált ugyan egy palackpostát, de azt a *Natporst-féle expedíció* dobta a tengerbe.

— (Tallian Andor öngyilkossága.) *Törökkanizsáról* jelentik: *Tallian* Andornak, a földmivélségi miniszter fiának holttestét a múlt éjjel szállították haza *Törökkanizsára*, ahol a családi sírholtba ma délután három órakor temetik. A földmivélségi miniszterium tisztviselői karának küldöttsége *Kazy* miniszteri tanácsos vezetésével elutazott. Ugyancsak elutazott a *Ludovika Akadémia* hallgatóinak négyes küldöttsége, akiket *Kuczich* százados, az akadémia egyik tanára vezet és akik szintén koszorút tesznek a korán elhalt és nagy reményekre jogosító pályatársuk ravatalára.

— (Őskori leletek.) *Szombathelyi* tudósítónk jelenti: A «Vasvármegyei Kultur-Egylet» érdekes eredményű ásatásokat végeztetett e hónapban *Velemenben*, a szent *Vid-hegyen*. Kétszázharminchét négyzetméter területet ástak meg, amelyben két praehistorikus réteget találtak. Az egyik *La-Téne III.* (Kr. e. 140—1.), a másik *Halstatt-kori* réteg, Kr. e. VIII., IX. és X-ik századból. A *Halstatt* korból három igen értékes öntő mintára bukkantak, továbbá egy bronz tokos vésőre, melyben még a nyél fájából is megvan egy darab. Találtak még egy *ij-fibulát*, nagy mennyiségben bronz díszítet, gombokat, karikákat, karpereceket, boncoló vésőket, árákat, huzalokat, csiptetőket, fűzőtüket, gombostüket, nyílhegyeket; egy csónak alakú fibula töredéket és végül egy igen díszes bronz nyelet. A *La-Téne* korból egy teljesen ép «*rámás*» bronz fibula és néhány szintén bronz fibulatóredék találtatott. Nagybárra azonban vas tárgyak teszik ki ezen kor leleteit, melyek közül első sorban egy egésze fejű vas-fibula említendő, amilyen Magyarországon eddigelé csak *Velemenben* fordult elő. Ezeket kívül igen nagyszámu vasból való sarló, kés, pánt, szalag, a brons, szeg, nyilcsucs és díszű az ásás eredménye. Végül a felsorolt leleteket kiegészítik az óriási mennyiségű cserepek mindkét korból, melyek között különös említést érdemel 4 teljesen ép *Halstattkori* agyagpohár — közöttük egy igen díszes — és 2 csinos és érdekes liliput-edény. Találtatott továbbá aszfalt, üveggyöngyök és karikák; agyaggyöngyök, friss tűz-salak, bronzsalak és örlőkövek. Az ásatásoknál jelen voltak báró *Miske Kálmán*, *Kárpáti Kelemen* és *Neogrady Gilbert* főgimnáziumi tanárok.

— (Gyászrovat.) *Kvassói* és *brogyáni* özv. *Kvassay* Antalné szül. *Schmidt* *Hermína* életének 79-ik, özvegyének 32-ik évében f. év augusztus hó 17-én örszentmiklóson meghalt.

— (Nemzetközi földrajzi kongresszus.) A *Pol. Ert.* jelenti: Az idén *Amerikában* tartják a VIII-ik nemzetközi földrajzi kongresszust, melyen a magyar kormány képviselőjeként *dr. Erdődy Béla* főigazgató vesz részt. *Erdődy* az interparlamentáris csoporttal e hó 12-én indult el *Fiuméből*. A kongresszust szeptember 8-án *Washingtonban* fogják megnyitni. Itt öt napon át ülésezik s azután *Filadelfiában*, *New-Yorkban*, a *Niagara* vizesékeknél, *Chikagóban* és *St.-Louisban* fog üléseket tartani. A záró ülés szeptember 22-én lesz. A kongresszus tagjai több kirándulásban vesznek részt s egy részük meglátogatja *Mexikót* is. *Erdődy Béla* megbízást kapott a magyar kormánytól, hogy a következő évben megtartandó nemzetközi földrajzi kongresszust *Budapestre* hívja meg.

— (Bilse hadnagy utánzója.) *Bilsének*, a «*Kis garnison*» szerzőjének utánzója akad. *Berlinből* írják, hogy ott e héten megjelent egy leleplezés, melynek címe: «*Erfahrungen einer Amerikanerin in einer kleinen preussischen Garnison*», amely a *Bilse* modorában rántja le a leplet a hadseregben uralkodó viszonyokról. A könyv szerzője *Hemman* *Henrik* 32. gyalogezredbeli hadnagy *Meiningenben*, akit a katonai parancsnokság vád alá helyezett. *Hemman* hadnagy szenzációs vallomást tett. Még kinosabbá teszi a botrányt az a körülmény, hogy *Hemman* hadnagy, a könyv szerzője, nagy kegyben állott a felettes hatóságánál és a kormány is kedvelte, s en-

nek köszönhette, hogy a római nagykövetséghez osztották be.

— (Pusztító tüzek.) Megdőbbszent *Gyöngyös* városának pusztulása. Mint pontosan megállapították, összesen hatszázhetvenhét ház pusztult el. Mint a vizsgálat megállapította, a tűz a *Róna-utcában* levő *Csobot-házban* keletkezett és pedig: gyújtogatásból. E ház padlásán ugyanis egy petróleummal átitott rongyot találtak. Egész délelőtt folytak tegnap a kihallgatások a városházán. A gyanu egy kocsi terhel, aki nyolc nappal ezelőtt vált meg gazdájától, a ház tulajdonosától és azzal fenyegetőzött, hogy megbosszulja magát. A kihallgatás alatt gyuladt ki a *Frenkel-féle ház*, de közelben levő tűzoltók hamarosan eloltották. A kéménynél spirituszos vászondarabokat találtak, amelyekről kiderült, hogy a *Frenkel* cselédjének a kötényéből valók. A cselédet s egy inast, akit szintén terhel a gyújtogatás gyanuja, letartóztatták. A hajléktalanná vált lakosság kevés megmentett butorával a vásártéren és a patak mentén ütött tanyát. Az egész megyében gyűjtés indult meg a leégett felsegítésére. *Kállay* *Zoltán* *Hevesmegye* főispánja és *Majsik* *Viktor* alispán, akik a tűz helyén megjelentek, a vármegye pénztárából azonnal ezer koronát utaltványoztak az inségesek javára. Ezt az összeget tegnap délelőtt osztotta szét *Balogh* *Gyula* *gyöngyösi* polgármester. A tűzvészben egészen megrongálódott a *Ferenc-rendi* barátok nagy négy-szög alakú rendháza is. A csillárok leszakadoztak, az oltárképek összeégték. A kápolna boltozata több helyen beomlott és beszakadozott, úgy, hogy az oltár nagy veszedelemmel járt. A barátok éppen vacsoránál ültek, amikor a tűz a rendház tetőzetébe kapott. Első dolguk volt az oltári szentség megmentése, amelyet ideiglenesen *Pintér* házfőnök lakásában helyezték el. A régi híres *Angyal-szálló*, amely most az egri érsek tulajdona, szintén leégett. A tüzet minden valószínűség szerint gyújtogatás okozta.

Még a *gyöngyösi* csapásnál is keményebben sújtotta a tűz az erdélyi szinmagyar *Topánfalva* nagyközséget, mely *Abrudbányához* közel fekszik. Teljesen porig égett. A kár meghaladja az 1,600.000 koronát. Nagy csapás ez a lakosságra már azért is, mert alig egy pár épület és üzlet volt biztosítva. A tűz szerdán délután 4 óra tájban keletkezett és rövid negyedóra alatt lángtengerben uszott az egész nagyközség s a főtér összes magánházaival együtt a tűz martalékává lett. Leégett a községháza, a kázinóépület, az adóhivatal is. Mentésről szó sem lehetett, sőt a községháza okmányai, hivatalos könyvei, butorai mind odavesztek. Leégett a főszolgabírói hivatal, a görög-katholikus templom és a görög-katholikus iskola, az erdőgondnokság épülete és még több nyilvános épület. *Abrudbányáról* a tűzoltók, majd a katonaság jelent meg a vész színhelyén, de segíteni alig tudtak. Elégtek a távirat- és telefonhálózat oszlopai és drótjai. *Gróf Bethlen* *Géza* főispán tegnap odaérkezett *Lovassy* *Andor* főjegyző, alispánhelyettesével és a szabadságon levő alispánnal. Az értekezlet után táviratilag jelentést tettek a belügyminiszteriumnak és a nyomor enyhítésére 5000 korona segítséget kértek. A belügyminiszterium részéről *Forray* miniszteri tanácsos tett táviratilag ígéretet, hogy megfelelő összeget utaltványoz segílyképpen a lakosságnak. A hajléktalanná vált lakosság *Abrudbányára* menekült. A kár nagysága eddig megállapítható nem volt, mert a meg lehetőségen vagyons község lakosságának házain kívül az összes gabonaneműje, élelmicikke, igavonó marhája és összes butorberendezése porráégett.

Zágrábból táviratozzák, hogy *Ottocsac*, a volt katonai határőrvidek fővárosa, ahol a 79. gyalogezred állomásozik most, tegnap estétől máig a lángok martaléka lett. A posta- és táviróhivatal s néhány középület kivételével az egész város leégett és a tűz még ma délelben is pusztított. A tűzoltóság tehetetlen a nagy katasztrófával szemben s a vízhiány miatt mentésről alig lehet szó. Az egész helyőrség kivonult a tűzhöz, amelynek nem lehet gátat vetni.

Donawitz helységet, amely *Karlsbadtól* háromnegyed órányira fekszik, majdnem teljesen elhamvasztotta a tűz. Leégett a templom és a plebánia is.

Ma reggel hatodfél órakor nagy szélvihar támadt s ettől a tűz ismét elharapózott. Viz nincs s a lakosság úgy iparkodik a tűz terjedését megakadályozni, hogy a lángban álló épületek körül a házakat hamarosan lebontják.

Münchenből táviratozzák, hogy *Lienlass* község egészen porrá égett. Alig maradt meg néhány ház.

— (A repülő ember.) Komoly műszaki folyóirat, a *Londonban* megjelenő «*English Mechanic*» hoz hírt a legújabb repülőgépről, amelynek feltalálója *Holland* *I. P.* nevű amerikai, több találmány szerzője. *Holland* is, mint a röpülés titkának eddigvaló kutatói, a madár röpülésének technikáját vette a megoldás alapjául s azt mondja, ha a madár, mely nehezebb a levegőnél, tud röpülni, akkor az embernek is kell tudnia, csak hogy nem egyszerre, hanem szintén bizonyos ideig tartó próbálgatás után. *Holland* repülőgépe négy szárnya van. Azokon a példányokon, amelyekkel az első kísérleteket fogják nemsokára elvégezni, két szárny hét láb, kettő pedig tíz láb hosszú lesz. A szárnyakat úgy erősítik a testre, hogy az izmok, amelyek mozgatják, közvetlenül tudják kormányozni, akár járás közben, sőt *Holland* szerint a röpülés annyira sem fogja megerőltetni az izmokat, mint a járás, mivel csak felszálláskor és leszálláskor kell nagyobb erőt kifejteni. *Holland* teljes harmincnégy esztendőn át figyelte a madár röpülését s ezek a megfigyelései keltették benne azt a meggyőződést, hogy az ember is röpülhet. *Holland* egyébként így írja le az ember röpülését:

A röpülés csak akkor fog megerőltetésbe kerülni, ha nagyobb gyorsaságot akarunk elérni. (Az átlagos sebességet óránként nyolevan, a maximálist százötven kilométerre becsüli a feltaláló.) A repülő szerkezeten semmiféle erőforrás nincsen. A szárnyakat a vállra, karra és csipőre kell illeszteni. A szárnyak jó minőségű bambuszról készülnek, szerkezetük igen egyszerű s a készülék ennél fogva legfőképpen ötven koronába kerül. Főszálláskor az első néhány szárnycsapás után megoszlik a repülő ember testének súlya a két pár szárny között, az arc a föld felé fordul s a helyzet igen kellemes lesz. A leszállás igen simán, minden megrázkódás nélkül megy. A repülőkészülék súlya körülbelül huszonöt angol font. Kormányzókészülék nincsen rajta s szükség sincsen rá. *Holland* a legtöbb természettudósnak azzal az állításával szemben, hogy a madár a farkával kormányoz, megállapította, hogy a fejével vesz irányt. A repülőkészüléken azért nem kell kormányzó készülék. A repülő ember is a fejével vesz irányt s a merre a fej indul, a test is arra felé követi. Ha egy szárny eltörik röpülésközben, nem baj. Tovább szállni nem lehet ugyan, de a leereszkedés lassan, kisebb szögben történik s a földrejutás semmi megrázkódással nem jár. Nem esik baja a repülőnek akkor sem, ha esetleg két szárnya törik is el a levegőben. A repülőgépet biztosabb a kerékpárnál s még biztosabb az automobilnál, mivel semmi sem korlátozza a mozgását, sem szűk utca, sem ember, sem kocsis összehúzóztól nem kell tartani, mert a készülék oly finoman kormányozható, hogy még a legélelkebb forgalomban is beválik.

— (Vidéki lapszerkesztés.) Bizony nem kis dolog a lapszerkesztés s izzad bele a redakció, hogy az olvasó megkapja a maga szellemi táplálékát. De hát hogy ez nem mindig sikerül, példa arra a *Magyaróvári Hírlap*, amelylyel rövid idő alatt másodszer esett meg az a baleset, hogy — nem jelenhetett meg. Mostanában is így járt. A *Győri Hírlap* egyik oldalán ugyanis ezt a címet látjuk nyomtatva.

Magyaróvári Hírlap.

E cím alatt pedig a következő sorok olvashatók: Ismét olvasóink szives elnézésére kell apellálnunk. Lapunk felelős szerkesztőjének távolléte, főmunkatársának az egész hét folyamán tartott betegsége okozta, hogy megint a «*Győri Hírlap*» kollégialis szivességére voltunk utalva.

Bizunk benne, hogy az ilyen kellemetlen eseteket jövőben kikerülhetjük.

Hazaftias tisztelettel a

Magyaróvári Hírlap szerkesztője.

Következnek ezután a *M. H.* érdekesnél érdekesebb közleményei — a *Győri Hírlap* hasábjain. De

hát az olvasó oly áldott teremtsé, bizonyára megbocsátja ezt a kis hibát az ő kedves lapjának...

— (Új postagyűjtőhely.) A posta- és táviratigazgatóság értesítése szerint augusztus hó 22-én a székesfehérvárosban VII. ker. Kerepesi-ut 50. sz. házban levő üzlethelyiségben a budapesti 72. sz. (keleti pályaudvar) posta- és táviratigazgatóság felügyelete alatt «Budapest gy. 700» megjelöléssel új postagyűjtőhely lép életbe, mely hivatalos óráit hétköznapokon reggel 8—12-ig, délután 2—6-ig tartja. Vasárnapokon és hétköznapra eső ünnepnapokon a gyűjtőhely kezelése szünetel.

— (Földrengés Samos szigetén.) Athénből jelentik: Samos szigetén újabb földrengés volt, mely több községben nagy kárt tett. Nehány emberélet is esett áldozatul.

— (A «végrehajtás» köréből.) Vidéki városka kaszinójában, vidáman kocintgató társaságban, anyagi bajokról s ezzel kapcsolatban a végrehajtásokról folyik a szó. A kompániában jelen volt a járás főbírája is, egy vérbeli magyar dzsentri, akiről azonban mindenki tudja, hogy adósságán, magyar jó kedvén és pompás négy fekete paripáján kívül nincs egyebe. Hallgatja, hallgatja a beszélgetést, majd megszólal:

— Ugyan, mit tudtok ti exekucióról? Az én négy fekete már úgy megszokta a végrehajtást, hogy maguk írják alá a jegyzőkönyvet!...

— (Új táviró és távbeszélő állomások.) A kereskedelemügyi miniszter a zempléni- és olaszliszki táviróhivatalt, a lipcsei táviróhivatalt, a szepesvármegyei Tatrászéplakon, a pozsonyvármegyei Dunaszéplakon, a Somorján és Hidaskürtön, valamint a pozsonyvármegyei Cerniken távbeszélőhivatalokat rendeztetett be, még pedig mindentűt a postahivatallal egyesítve; továbbá a szerencsi és a nagyteremői távbeszélő központokat a belföldi helyközi forgalomba bevonatta; intézkedett továbbá az iránt, hogy Bosznabrod a belföldi helyközi forgalomba a többi helyközi távbeszélő központra megállapított feltételek mellett (egyszerű beszélgetés 2 korona) szintén bevonassék.

— (Vihar New-Yorkban.) Még a vihar se olyan Amerikában, mint a jó öreg Európában. Mert ha hozzáfog, olyan erővel cselekszi, mintha egyszerre el akarná pusztítani ezt a bűnös világot. Mint New-Yorkból jelentik, hétfőn délután New-Yorkban, Long Island és Jersey Cityben iszonyú vihar dühöngött s a viharral együtt olyan zápor zuhogott, aminőt még New-Yorkban is alig láttak. Az üzletnegyedben térdig érő víz ömlött a mélyebb helyekre. A felhőkarcolók villámhárítóiba másodpercenként ütött be a villám, az épületek lakóival az utolsó ítélet napját éreztetve. A fekete felhők éjjeli sötétséget okoztak s a villámvezetékek megtagadták a működést. Az épületek tetejéről a zászlórudakat csaknem mindenütt leverte a vihar. A Jersey City Coal Co. irodai helyiségeit több száz lábnyira vitte az áradó víz s a vasuti töltéseket az egész környéken úgy megrongálta, hogy Pennsylvania, Jersey Central és Lackawana vonatokon a közlekedést meg kellett szüntetni. A vihar okozta kár New-Yorkban több százezer dollárra rug.

— (Hajótörtek a Balatonon.) Almádiban veszedelmes kalandja volt egy fiatalemberekből álló társaságnak, kik viharban mertek kivitorlázni a Balatonra s mikor a Balaton közepén hanykódtak, hirtelen elpattant a fővitorla egyik tartó csigája, kötele elszakadt s a bajon nem lehetett segíteni az orkánban. Teljesen ki voltak szolgáltatva a hullámok játékának. Hat óra hosszáig dobálta a hajót a víz, míg végre éj éj tájban Siófok és Szántód közt a parthoz közeledtek. A hajóban ülők ekkor a vízbe ugráltak s így megmenekültek, mert egy perccel később a hajó darabokra tört az alacsony parton.

— (Szökevény kadét.) Megirtuk, hogy Tivolt Sándor III. éves kadét a Hidegkuti-uton levő hadapródiskolából a múlt héten megszökött. A fővárosi rendőrség a nyomozás nyomán megtudta, hogy Bécs felé vette útját. Figyelmeztette tehát a bécsi rendőrséget erről. E figyelmeztetés használt, mert a szökevényt tegnap ellopták. Bécsből ugyanis azt jelentik, Tivolt Sándort, a budapesti gyalogsági hadapródiskola harmadik évfolyamának megszökött növendékét, aki gyanus módon követelt bebocsátást a judendorfi plebániára, ott letartóztatták és átadták a florisdorfi járásbírósnak. Tivoltnál egy saját maga által hamisított igazolványt találtak.

— (Társasutazás Olaszországba és a Keletre.) A jövő hónap közepén a Központi Menetjegyiroda két társasutazást rendez Budapestről. Az egyik szeptember 15-én Olaszországba, a másik szeptember 20-án a Keletre Konstantinápolyba és Görög-

országba indul. Részletes felvilágosítás a Központi Menetjegyirodában (Vigadó-tér 1.) kapható.

x Fölhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Erényi Béla gyógyszerész lapunk mai számában megjelent «Bob-csemege» című hirdetésére.

x Idősnek látszó arcok fiatal, üde kinézést nyernek, ha a világhírű teljesen ártalmatlan valódi angol Balassa-féle ugorokatejjel ápolják. Uvegeje 2 korona Balassa K. gyógyszerüzében, Budapest, Erzsébetfalva 10.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A gyorskocsitól — a gyorsvonatig. Legserényebb az összes közhírházak között: az *Uránia*, mely tegnap tartotta az új szezonban első előadását. A szezonnyitás premiérral történt, bemutatóra került *Hennyey Vilmos dr. és Peterdi Sándor* 172 képpel illusztrált ismertetése: *a posta fejlődéséről*. A sok humorral megírt, könnyed modoru előadáshoz *Hennyey Vilmos dr.* postaigazgató szolgáltatja a szakszerű adatokat, a feldolgozás *Peterdi Sándor* munkája. Három részben pereg le előttünk a posta multja és jelene. Az első rész a posta történetét adja a hieroglifáktól elkezdve egészen a híres delizánszig. A második rész a modern posta apothezisa. Azok a helyek, azok az ismerős alakok, melyek mindennap előttünk vannak, élvezzük azt, hogy vannak, de méltányolni létüket nincs időnk: a postahivatalok, a postaszolgálat különböző helyei elevenednek meg előttünk s egymásután peregnek le a vetített s mozgóképek; közben színes fonálként húzódik a jőző szöveg. A harmadik rész mozaikszerűleg mutatja be a világ minden részében szolgálatot teljesítő különböző postaszerveket: a hindu gyalogpostától — a léghajóig. Az előadás szépszámu közönség előtt, mely nagyrészt kíváncsi szakértőkből állott, a siker jegyében folyt le.

* A lugosi dalegylet jubileuma. A lugosi magyar dal- és zeneegylet fennállásának 50 éves jubileumát ünnepli e hó 20-án és 21-én. A két napig tartó ünnepélynek rendkívül gazdag programja van. Az első nap diszközgyűléssel kezdődik, majd délután ünnepi hangverseny lesz. Este a szórakodók egész sorozata következik, utána ismerkedési est és tánc reggelig. A második nap zászlószenteléssel kezdődik, majd diszbed lesz, utána meg hangverseny.

SPORT.

Nyári futtatások.

Negyedik nap.

— A Magyarország tudósítójától. —

Budapest, augusztus 19.

A tegnapi szenzáció *Wiking* győzelme volt, mely meglehetősen el volt hanyagolva a fogadásokban, bár kottlingbrunni győzelme indokolatlanná tette elhanyagoltságát. A Nyári handicap erkölcsi győztese különben *Szellcsend* volt, mely bár a startnál sokat veszített, csak erős küzdelem után nyakhozszal szorult a második helyre.

Az egyes futamok eredménye következő:
IV. *Nursery-handicap*. Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. Gróf Teleki J. *Kakas-a* (lov. Lewis) első, Szent Gellért második, Gyöngytyuk harmadik. Futottak még: Glaettolin, Lady Russel, Heldin, Isar, Tigr, Bűszke, Almansor, Tornya. Tot. 10 : 22. Helyre 50 : 74, 126 és 198.

V. *Nyeretlen kétlévesek dija*. Díj 3000 korona. Táv. 1100 méter. Györgyei M. *Ho-ja* (lov. Bulford S.) első, Megint második, Náday harmadik. Futottak még: Bonjour, Virgonc, Rhetor, Rézi, Gondolat II., Cakewalk II., Blarney. Tot. 10 : 27. Helyre 50 : 64, 82 és 74.

VI. *Kétlévesek eladóversenye*. Díj 2000 korona. Táv. 1000 méter. Miquel braganzai herceg *Coma Berenicé-je* (lov. Huxtable) első, Rosette második, Szende harmadik. Futottak még: Avenide, Gondolat, Save me, Liliomi, Taps, Kapor, Kacér lány, Maranta, Henri Superieur. Tot. 10 : 384. Helyre 50 : 588, 444 és 286.

VII. *Handicap*. Díj 3000 korona. Táv. 1400 méter. Boross J. *Thibel-je* (lov. Holmes) első, Master Jack második, Pislants harmadik. Futottak még: Tannhäuser, Tubicám, Progaiety, Ezaz, Elegendő. Tot. 10 : 40. Helyre 50 : 72, 90 és 102.

A Szent-István-díj.

A nyári futtatások legnagyobb díjazású versenye, a 60.000 koronával dotált *Szent-István-díj* holnap, Szent István napján kerül döntésre. Nem nagy társaság indul az értékes díjért, két-három pályázótól eltekintve, nem is valami válogatott társaság, de a verseny propozíciója annyira kiegyenlíti az egyes lovak kilátásait, hogy ezáltal ritka nyílt versenyekkel állunk szemben.

Az utolsó diszpozíciók szerint a következők állnak az István-díj startjához:

<i>Orion</i>	Mitchell
<i>Futótüz</i>	Janek
<i>Blocksberg</i>	Southey
<i>Gazette</i>	Cleminson
<i>Viribus unilis</i>	Lewis
<i>Macdonald</i>	Taral
<i>Kapus</i>	Aylin

és lehet, hogy *Cipész*, dacára tegnapi gyenge futásának, szintén részt vesz a versenyben.

Az előzetes favorit *Viribus unilis* volt, utóbbi két futása után azonban leszorult a bookmaker-lista első helyéről s ez idő szerint *Futótüz* jegyzik legközelebb 2-vel, míg *Viribus unilis*ra és *Macdonald*ra háromszoros pénzt kínálnak.

Ha a klasszis dönténé el a verseny eredményét, úgy *Macdonald*ot kellene jelölnünk *Blocksberg* előtt s azt hisszük, a mezőny nagy részével még nagy súlyuk mellett is felvehetnék a küzdelmet, csak az a kérdés, *Futótüz*nek, amelyről hirlik, hogy sohasem volt olyan jó, mint most, tudnak-e cedálni 24, illetve 19 fontot. *Viribus unilis* legutolsó futása gyenge volt arra, hogy leverhesse ezt a triót, *Orion* soká betegeskedett és úgy halljuk, nagyon ovatosan bántak vele, még a legutóbbi időben is a munkában, *Gazette*-től pedig még istállója sem sokat vár, mert egy tegnap előtt tartott trielban még *Petroláyyal* és *Komm Carlinchennel* szemben sem tudott valami kimagasló formát mutatni.

Mi a három helyezettet következő sorrendben várjuk:

Macdonald—Futótüz—Blocksberg.

Vasárnap a *Kettős ivadékverseny* lesz a nap eseménye, melyben értesülésünk szerint

<i>Ragtail</i>	Huxtable
<i>Bobita</i>	Janek
<i>Buddhist</i>	Cleminson
<i>Menyörgős</i>	?
<i>King Rob</i>	Lewis
<i>Pacience</i>	?
<i>Siess</i>	Smejda
<i>Play or pay</i>	Mitchell
<i>Ezerjó</i>	Pretzner
<i>Jugartha</i>	Taral
<i>Junák</i>	Bonta

fognak indulni.

Ezek közül mi *King Robban* bizunk leginkább *Menyörgős* és *Bobita* előtt, míg meglepetést *Ragtail* okozhat.

Az egyes versenyekre jelöltjeink ezek:

Szombat.

- I. Oos—Gage—Kuli.
- II. Páros.
- III. *Macdonald—Futótüz—Blocksberg.*
- IV. *Eletta—Löwenherz—Koma.*
- V. *Róna—Önkéntes ur—Tornya.*
- VI. *Reclame róza Lili—Master Jack.*
- VII. *Mindjárt—Komm Carlinchen.*

Vasárnap.

- I. *Kikelet—Menyecske.*
- II. *Pislants—Derü—Curieuse.*
- III. *Prior—Lotto—Mixi.*
- IV. *King—Rob—Menyörgős—Bóbita.*
- V. *Amie—Kapor—Szende.*
- VI. *Tubicám—Rother bon—Pélida.*
- VII. *Pislants—Donáth.*

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A ketrecben nevelt gyermek. Hirt adtunk arról a helyszíni szemlérlől, amelyet egy pénzügyi titkár feljelentésére dr. Aczél Sándor pestvidéki kir. törvényszéki vizsgálóbíró foganatosított Békásmegyeren *Berg Antal* pénzügyminiszteri számellenőr villájában. *Berg Antal* a feljelentés azzal vádolta, hogy 3 éves kis *Antal* nevű fiát egy szűk ketrecben tartja állandóan. Megjegyezte a feljelentés, hogy ez a kis

fiu Bergnek első házasságából származó gyermeke. A vizsgálóbíró dr. Andreánszky Jenő törvényszéki orvossal ment ki a szemlélet megejtési ez alkalommal a kis fiut csakugyan egy ketrecszerű faalkotmányban találták. A törvényszéki orvos nyomban megvizsgálta a kis fiut s vizsgálatának eredményét ma terjesztette be a pestvidéki törvényszékhez. Ezen orvosi szakvélemény szerint a kis fiura nézve a ketrecben való nevelés eddig *sem testi, sem szellemi hátránnyal nem jár.* A tisztán s jól gondozott 3 éves gyermek annyira kifejlődött, erős, egészséges testalkatu, mintha 5 éves lenne. Ezen orvosi szakvélemény alapján a kir. ügyészség nyomban a *nyomozás megszüntetését* indítványozta Berg Antal, az apa ellen. Ezen megszüntető indítvány folytán a vizsgálóbíró megszüntette a további eljárást az apa ellen.

— **A temesvári vasutasok.** Temesvárról táviratozzák: A helybeli törvényszék vádpancája Joanic Döme táblabíró elnöklésével tegnap foglalkozott Varga György főmérnök és nyolc társa ellen a vasúti sztrájk alkalmával emelt vádakkal. A vádpancás az eljárást megszüntette, mert a vádlottak által követett cselekmény a sztrájkkal össze nem függőnek bizonyult és mert vádlottak a sztrájk tartama alatt hivatalos teendőiket rendben végezték. Rácev ügyész megfeleltette a vádpancás határozatát.

NYILTTÉR. *)

Szent-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Természetes forró-meleghévíz források. Iszapforrások, iszapborogatások, zuhany-masszáz, vizgyógyintézetek, villanygyógyintézetek, gőzfürdők, kő-és kád-fürdők, gyógyvíz-uszodák. Olcsó és gondos ellátás. Csúsz, kőszvény, ideg-, bőrbajok stb. felől kimerítő prospektust küld ingyen a 203

Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Budán.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem szélfűtés és elmezavar ellen 15 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvosnak (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-g és 3—6-g. Díjazott levélre válaszol.

Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek

legbiztosabb gyógymódja. 45

KRISTÁLY

természetes hydrocarbonátos ásványvízforrás, mely szénsavval telítetik. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzést a Szent-Lukácsfürdő Kiváltalattól, Budán.

KRISTÁLY

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

Budapest, aug. 19.

A magyarországi szövetkezetek fejlődés története. E címen gróf Mailáth József főrendiházi tag, a Felsőtiszai Hitelszövetkezet Szövetségének elnöke tollából az «Oesterreichische Landwirtschaftliche Genossenschaftspress», az ausztriai mezőgazdasági szövetkezetek hivatalos lapjának hasábjain hosszabb dolgozat első része jelent meg. A kiváló szerző ebben az első részben a szövetkezeti hitel magyarországi evo-

lúciójával foglalkozik; leírja a Magyar Földhitelintézet, a Földbirtokosok Országos Hitelintézete, a Pestmegyei hitelszövetkezetek, nemkülönben a szövetkezeti néphitel egyéb kérdéseinek történetét egész a 90-es évekig, amikor a szövetkezeti intézmények tudvalevőleg váratlan lendületet és szaporodást vettek Magyarországon. Magáról a cikkről impressziót csak akkor adhatunk s itéletet természetesen csak akkor mondhatunk, ha egész terjedelmében lesz előttünk, a kiváló szerző azonban, aki a magyarországi szövetkezeti mozgalom elejétől mint író és mint gyakorlati organizátor élénk tevékenységet fejt ki, személyében teljes garanciát nyújt arra, hogy a külföld hű és kimerítő képet fog kapni a Magyarországon végzett szövetkezeti munkáról. A cikksorozat most, a Budapesten tartandó szövetkezeti világtalálkozó küszöbén, Ausztriában és Németországban fokozott érdeklődésre számíthat. Külön említésre érdemes, hogy gróf Mailáth József a **helységneveket mindenütt magyarul írja**; ez talán az első és egyetlen eset, amikor külföldi német lap hasábjain «Klausenburg», «Kronstadt», «Hermandstadt», «Bistritz» helyett a **Kolozsvár, Brassó, Nagyszombat, Beszterce** neveket olvashatjuk s gróf Mailáth az első férfi, aki helységnevekről szóló magyar törvénynek érvényt szerzett — Ausztriában.

A hódmezővásárhelyi kiállítás. Szent István-napján nyílik meg a hódmezővásárhelyi ipari és mezőgazdasági kiállítás keretében rendezett **állatkiállítás**, amely három napig fog tartani. Legnagyobb részének ígérkezik a **lőtenyésztési csoport** ahova 233 darab ló van van bejelentv. A bejelentett állatokat nem csak szemle után bírálják el, hanem azokkal versenyt is rendeznek. Erre a földmívelésügyi miniszter is adott díjat. A szarvasmarhák és juhok csoportjában a bejelentett állatok száma 166 illetve 25. A sertések csoportjában — amely szintén szépnek ígérkezik — hazai, mongolica zsirsertéseket, angol hussertéseket és ezek keresztezéseit mutatják be. Változatos a baromfi csoport is s a bejelentett anyag kivétel nélkül jó. Fejlett baromfitenyésztete van Hódmezővásárhely közönségének is, ezenkívül a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete 558 darabból álló kollekción mutatja be az országos köztenyésztési irányt. Az állatkiállítás megtekintésére máris igen sokan — többnyire csoportos látogatók — jelentkeztek. Egyidejűleg a kiállítással **Bogáry Kálmán és Pókay Dezső** állattenyésztési felügyelők és **Vinkler János**, a B. O. E. titkára előadásokat tart az állattenyésztés és baromfitenyésztés köréből, **Monostori Károly** állatorvosi főiskolai tanár pedig az állatvédelemről. A gazdasági egyesület állattenyésztési szakosztálya jutalomban részesíti az állatgondozásban kitűnt cselédeket.

Hódmezővásárhelyi levelezőnk jelenti: A múlt vasárnap megnyitott mezőgazdasági és ipari kiállítás iránt az érdeklődés változatlan. A vasut napról-napra hozza az idegeneket, akik ennek a nagyon érdekes, sokat emlegetett alföldi parasztvárosnak különös társadalmi viszonyaival akarnak megismerkedni s a kiállítás alkalmát e célra felhasználják. Maga a kiállítás is olyan, mely lebilincseli a néző érdeklődését. Betekintést nyerünk a mezőgazdaság fejlettségébe. Hát a színvonal itt is, mint ugyszólván az egész Alföldön, olyan, amit magyarul rablógazdálkodásnak lehet nevezni. Az uradalmakon kívül belterjes gazdálkodásról nem lehet komolyan beszélni. De az ilyen kiállításoknak az az áldásos kihatásuk, hogy a gazda érdeklődését nagy mértékben tudják a mezőgazdaságban előnyösen használható gépek felé terelni. A kisczárák órákhozát tudnak elállani az ördögös masinák előtt s ha még működésben is látják őket, fokozódik az érdeklődésük, a tudásvágyuk s akárhány nagy elhatározás érlelődik meg ilyenkor. De viszont dicséret illeti hazánk nagyobb gépgyárait üzleti szellemükért is, amely az ilyen vidéki regionális kiállítások jelentőségét nem kicsinyli. Nem sajnálták most sem a költséget és a fáradságot s nagyon érdekes, tartalmas kollekciónal vesz részt ugyszólván valamennyi. S ami fölöttébb örvendés, a kiállítás juryje hódmezővásárhelyi cégeket is érdemesnek találta a kitüntetésre. Így például **Kalmár Zsigmond** és társa terménnytisztító gép- és rostagyára arany oklevelet kapott s az Országos Iparegyesület ezüst érme is ennek jutott. Kitüntetés jutott, mint mindenütt, ahol megjelenik, a **Magyar Államvasutak Gépgyárának** is, mely szintén arany oklevelet kapott. Ilyen kitüntetés jutott még két gyárnak, amelyek a magyar mezőgaz-

dasági üzem számára immár évek óta a legkitünőbb gépeket szállítják és fáradságot nem restelve, folyton tökéletességre és egyszerűsítésre törekednek; ez a két cég az **Első magyar gazdasági gépgyár** és az épp oly régi kiténő hírnevű **Kühne Ede-cég**. Diszoklevéllel tüntették ki a **Hungária-műtrágyagyárat** s általános elismerés illeti **Bücher** és **Melichár** gazdag kollekciónal, amely valósággal muzeuma a a belterjes műveléshez nélkülözhetetlen, legújabb találmányu gépeknek.

Magyar bor Oroszországban. A magyar bortermelők régi óhaja, hogy Oroszország fogyasztó piacait, amelyeken a magyar bor százados régi jó hírnevnek örvend, megszerezzék, illetve visszahódítsák. Ilyen hódításról tesz most jelentést **bakui** alkonzulátusunk, amely hírül adja, hogy ebbe a petroleumforrásairól híres orosz városba hosszabb idő óta most érkezett először egy **nagyobb magyar borküldemény**. Oroszország ezen részébe a legtöbb bor Franciaországból és Németbirodalomból érkezik, de megfelelő élelmességgel és kereskedelmi ügyességgel a magyar bornak ott nagy fogyasztóközönséget lehetne szerezni.

Állatdíjazások. A Vasvármegyei Gazdasági Egyesület szeptember 5-én Sárovaron, szeptember 7-én Felsőörsön, szeptember 12-én Szombathelyen, szeptember 15-én Kiscellben állatdíjazásokat rendez. Tallian földmívelésügyi miniszter megfelelő állami segélyt engedélyezett. Az egylet hozzájárulásával 2800 korona díjakat fognak kiosztani.

A lenvetőmag biztosítása. A földmívelésügyi miniszter, mint értesülünk, ez évben nem szándékozik nagyobb mennyiségű orosz (rigai) lenvetőmagot beszerezni, mert akként van meggyőződve, hogy az eddig importált eredeti anyag tovább természetesen a szükséges vetőmag rendelkezésre áll. A kistermelőket főleg a gazdasági egyesületeknek hivatása fölvilágosítani, hogy a termelt lenmagot csépléskor az olajütőnek el ne adják tartalék nélkül, mint az legutóbb Komárommegyében történt, ahol a tavasszal vetőmagban nagy hiány volt. Az eredeti lenvetőmag még akkor is drága, ha a termelő a szokásos kedvezmény mellett szerzi be. Azért általában az a helyes eljárás, ha a termelő készletének negyede eredeti rigai vetőmag, aztán ennek utánterméséből fedezi összes vetőmag szükségletét.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza jó kínálat és tartózkodó vételkedv mellett elkelte ca 10.000 mm. 5 fillérrel olcsóbb áron.

Rozs, zab, árpa ártartó.

Tengeri szilárd.

Buza.

Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 11.17.5 korona, 200 mm. 81.5 k. 11.90 korona, 100 mm. 81 k. 11.10 korona, 100 mm. 81 k. 11.00 korona, 100 mm. 81 k. 11.00 korona, 200 mm. 80 k. 10.95 korona, 100 mm. 81 k. 10.95 korona, 100 mm. 81 k. 10.92.5 korona, 100 mm. 81 k. 10.90 korona, 200 mm. 81 k. 11.87.5 korona, 100 mm. 81 k. 10.87.5 korona, 300 mm. 80.5 k. 11.07.5 korona, 300 mm. 81 k. 11.05.5 korona, 150 mm. 80.5 k. 11.00 korona, 200 mm. 80 k. 10.90 korona, 150 mm. 81.5 k. 10.90 korona, 100 mm. 80.7 k. 10.90 korona, 100 mm. 80 k. 11.00 korona, 100 mm. 80 k. 10.85 korona, 100 mm. 80 k. 10.95 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80.5 k. 11.00 korona, 300 mm. 81 k. 10.85 korona, 100 mm. 81 k. 10.85 korona, 100 mm. 81 k. 10.85 korona, 300 mm. 80 k. 11.00 korona, 200 mm. 80.5 k. 10.87.5 korona, 700 mm. 80k. 10.85.5 korona, 200 mm. 78.5 k. 10.90 korona, 200 mm. 80.5 k. 10.70 korona, 100 mm. 79 k. 10.60 korona, 100 mm. 78.5 k. 10.80 korona, 100 mm. 78.8 k. 10.80 korona.

Török-Kanizsai: 5500 mm. 77.8 k. 10.90 korona.

Bánsági: 200 mm. 78.5 k. 10.60 korona.

Dunai: 1420 mm. 76.8 k. 10.50.5 korona.

Romániai: 1000 mm. 81 k. 10.85 korona.

Rozs.

200 mm. 8.— korona, 100 mm. 8.— korona, 100 mm. 7.90 korona, 400 mm. 7.87.5 korona.

Árpa.

200 mm. 7.80 korona, 200 mm. 7.40 korona.

Tengeri.

1000 mm. 7.85 korona, 3200 mm. 7.65 korona, 500 mm. 7.65 korona, 1800 mm. 7.62.5 korona.

Zab.

200 mm. 7.40 korona, 100 mm. 7.375 korona.

Érték-tábla.

Szilárd megnyitás után a déli tőzsdén általános gyengülés állott be, mely azonban az üzlettelenség folytán nem öltött nagyobb mérvet. Szilárdan zárultak a Rimamurányi részvények, míg ellenben az Első Magyar Általános biztosító részvények olcsóbban kínáltak.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Oszták hitel	642.—	641.50	641.50	—
Magyar hitel	755.50	755.25	755.—	—
40% koronajáradék	97.10	97.10	—	—
Leszámitolóbank	450.—	450.—	450.—	—
Jelzálogbank részv.	509.—	509.—	509.—	—
Rimamurányi	500.—	500.—	500.—	—
Allamvasút	632.50	632.50	—	—
Déli vasút	—	—	—	—
Városi villamos	330.50	330.50	—	—
Budapesti közuti	568.—	568.—	568.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Oszták hitelrészvény	641.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	755.—	—	—	—
40% koronajáradék	97.10	—	—	—
Leszámitolóbank	450.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	509.—	—	—	—
Rimamurányi	500.—	—	—	—
Allamvasút	632.50	—	—	—
Déli vasút	—	—	—	—
Városi villamos	330.50	—	—	—
Budapesti közuti	568.—	—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.**Kara Györgye és forradalma száz év előtt.**

II.

Petrovics György, kit sötét barna arcszínéért neveztek a törökök Kara Györgynek a kragujeváci járás Visevi nevű falvában 1760 és 1770 közé eső évek valamelyikében született. Atyja egy Petroni nevű szegény paraszt volt, a fiu születési évét tehát senki se tartá nyilván. Gyermekkorában szülőivel együtt a topolai hegyek közé menekült a török dúlások elől, majd midőn 1787-ben a német-török háború pusztításai minden szerb életét fenyegették, Györgye egész háznépét és ingó vagyonát Magyarországra akarta szállítani, hogy itt biztonságban legyen. Az öreg Petroni azonban midőn látta, hogy már a Szávához közelítenek, semmiképpen sem akart tovább menni s hiába volt minden szó, kérés és fenyegetés, ő hazáját el nem hagyta. A természetnél fogva indulatos Györgye agyonlőtte atyját, hogy a törökök kezébe ne essék s temetlenül ott hagyta az uton, a szomszéd falubelieknek adván valamit, hogy a holttestet temessék el. Így aztán átjött Magyarországra, itt a József császár által toborzott seregbe beállott mint önkéntes s a törökök elleni harcban kiűnt kegyetlensége által. Örmesteri rangot nyert a seregben, de midőn az érdempénzeket osztogatták ki s ő nem kapott, pedig tényleg megérdemelte volna, elhagyta a sereget s a hegyekbe vette be magát mint rabló (hajdu). Bandája félelmes volt a törököknek, mert Kara Györgyét testi ereje és vakmerősége egyaránt kitűntették. A békekötés után ismét visszajött Magyarországra s a kruszedoli zárdának (melyben Obrenovics Milán, az első szerb király van jelenleg eltemetve) lón erdőkerülője.

Hadzsi Musztafa belgrádi pasa uralma alatt nem volt mitől tartania, mert ez emberséges török kedvelte a szerbeket és igazságos volt. Györgye visszament hazájába és sertéskereskedő lett. Ez volt a szerbek legjövendősebb foglalkozása s az országnak a Magyarországgal folytatott sertéskereskedelemből évi 1,300,000 forintnyi tiszta bevétel volt. A dahik uralma alatt mind ennek vége lett s Kara Györgyét is figyelmeztette egy Ibrahim nevű török barátja, hogy meneküljön, mert rajta a sor most már. Ez Ibrahimmal ő «pobratim» volt, mely szó életre-halálra való szövetséget jelent s a török e barátságot hűségesen meg is tartá. Györgye ott hagyta gazdaságát és a hegyek közé menekült, hol már együtt találta 40-50 régi hajdu-társát, különösen Glavas Stonkó harambasát (rablókapitányt), kivel aztán elhatározták, hogy fegyvert loznak. Elűztek tehát a környékbeli kné-

zekhez, hogy február 14-ére kiki jelenjék meg Orasacnál annyi emberrel, amennyit összeszedhet. A mondott napon körülbelül 300 főnyi ember gyűlt össze, közöttük Katics Jankó, a vakmerő hajdu, Csarapics Vászta, kinek testvérét a dahik meggyilkolták, Athanáz, a bukovinai pap, Theodóz és Markó knézek s egyhangulag Kara Györgyét választák meg vezérül. Hűséget fogadtak egymásnak, engedelmességet Györgynek, megcsókolták a fészületet és az evangéliumot, melyet a pap nyújtott oda nekik s megindultak a hadjáratra. Először az orasaci török őrházat rohanták meg s gyilkolták le védőit, majd a legközelebbi falvakat s az ott levő szerveket besorozták kis csapatjukba. A felkelés egy-két nap alatt futótűzként terjedt el, csakhamar Velikó, a leghírhedtebb hajduvezér is hozzájuk csatlakozott s most már kisebb török csapatokkal is megmertek mérközni. Minden faluban legyilkolták a szubasákat és kabadahikat s felszabadították a pórságot a járom alól.

Ugyanez idő alatt a Kolubara folyó mentén levő szerbség is megmozdult. Nenádovics Jakab, a legyilkolt Alexa öcsese és Máté pap, az Alexa fia fellázították a Sumadia északi környékét; hozzájuk csatlakozott Lázarevics Luka pap, a megölt Rankó knéz öcsese s Kuresia hajduvezér, a félelmes lövész, ki sohase hibázta el a célt.

A harmadik mozgalom a Morava mentén keletkezett. Katics Jankó jó barátja, a Klicseváci Milenkó s a dobrináci Theodorovics Péter tekintélyes knézek szólították fegyverbe társaikat és kezdték meg a törökök öldösését. Most már a palánkokat (erődített helyek) és városokat is megtámadták s többnyire szerencsével járt vállalkozásuk.

A pahik látták, hogy uralmuk komoly veszélyben forog, mert a török hatóságok is ellenük vannak s a felkelők folyton azt hangoztatták, hogy ők a szultán nevében fognak fegyvert zarnokaik ellen, ellenben a nagyurnak hü alattvalói. Alkudozni kezdték, miután Foesics Mehemed vereséget is szenvedett ellenükben. Azonban Kara Györgye a velük folytatott tárgyaláson hamar végét vetette az alkudozásoknak, e parabolát mondván el nekik:

— Egyszer egy mérges kigyó halálra mart egy fiut. Az apa előrohant, hogy a kigyót agyonverje, ez azonban hirtelen bebújt lyukába, úgy hogy az ember csak a kigyó farkát csaphatta le. Azután a halottat a kigyó-lyuk mellé temette el és mindennap eljárt oda siratni gyermekét. A kigyó egyszer kidugta fejét a lyukból s az ember így szólt hozzá: «Gyere ki, kigyó, béküljünk meg.» Az okos kigyó azonban így válaszolt: «Amíg te a fiad sirját nézegeted mindig, én pedig a levágott farkamat, addig kettőnk között béke nem lehet». Nos, törökök, — mondá Kara Györgye — amíg mi legyilkolt knézeink sirját nézzük, ti pedig azt, hogy én még mindig életben vagyok, addig csak harc lehet közöttünk életre-halálra. Menjetelek hát s készüljetelek, mert amíg ki nem irtunk benneteket, addig nem lesz Szerbiában nyugalom.

A janicsárok most már megértették, hogy ravaszkodásaikon átlátott Kara Györgye és itt késhegyig menő küzdelemre kell készülniök. Összeszedték tehát embereiket és rendszeres hadjáratot kezdtek az őket környező nép ellen.

III.

A szerb főkelők legnagyobb baja az volt, hogy hadiszerek felett nem rendelkeztek. Ami kevés löszert elszedhették a törököktől, azt el-
lövöldözték a következő támadás alatt. Lőpor kellett volna tehát, de ezt csak Magyarországból szerezheték be. Egy Zsivkovic István nevű bácskai kereskedő adott el Nenádovics Máténak lassacskán másfél mázsa lőport Zimonyban, hol Máté pap a legyilkolt Kara Musztafa pasa egyik hű emberét, Deli Ahmetet is megtalálta. Ez igazhitű mozlim vele együtt eljött a szerb táborba s Máté pap őt bemutatván, általa bizonyította, hogy a szultán is a felkelők pártján van s a dahik megbüntetését a szerbekre bizta. A török bizonykodása igen jó hatása volt a felkelőkre, kik Máté távollétében ott hagyták Jakab knézt, miután a Vájljevóba betört török Aga Porecs-Ali megfélemlíté őket, másrészt a bos-

nyák Vidaics Ali bég, a belgrádi dahik szövetségese szintén összeszedte csapatait és átjött Zwornikból szerb területre, a jó zsákmány fejében.

Március 11-én mind a három felkelő csapat győzelmet aratott a törökök felett. Nenádovics Jakab Szvilenvánál a bosnyák és szerb törökök egyesült csapatát verte meg s 270 törököt koncolt föl, Máté bevette Vájljevót és elűzte Porecs-Ali, ki éjjel szökött meg a biztos halál elől; Kara Györgye pedig Rudnikot, a Sumadia fővárosát gyújtotta föl s két ott garázdálkodó kabadalit és körülbelül 200 törököt levágott; Száli aga (a rudniki bika, amint nevezték) csak nagy bajjal menekült meg. Kara Györgye a rudniki knéznek, Obrenovics Milánnak meghagyta, hogy a békés török lakosságot kímélje és oltalmazza meg, ami meg is történt. Nenádovics Máté elhíreszteltette, hogy a szultántól fermán érkezett, melyben a janicsárok elleni harcot helyesli és erre a szerbeket és törököket egyaránt felhatalmazza.

A janicsároknak azonban váratlan segítsége érkezett. Ez időben mindenfelé csatangoltak török földön az ugynevezett Krdzsálok, azaz olyan szabad-csapatok, melyek zsoldért bárki szolgálatába beállottak. Gusanz Ali, albán krdzsál-főnök néhány száz főnyi csapatával átjött Szerbiába s Kara Györgynek ajánlkozott. Ez azonban félt a gyanus szövetségéstől s elutasította.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

SZINHÁZAK.

Szombat, 1904 augusztus 20-án.

Fővárosi nyári színház.

Délután fél helyárrakkal:

A madarász.

Kezdeté 3 órakor

Este rendes helyárrakkal:

Az aszfaltbetyár.

Fővárosi életkép énekekkel és táncokkal 3 félv. Zenéjét szerzé Barna Izsó. Kezdeté fél 8 órakor.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvénytársaság
a szab. osztr.-magyar
államvasúttársaság resicai mezőgaz-
dasági gépgyárának vezérigénynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacél ekefej. Páncélacél-kormány-
lemez. Magasított acélekéfej. Porvédő kerekek. Acél
gerendely.

Tiszta acélsanyag saját hámorainkból.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Ekegyártás terén legelső rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmes ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Epest V., Váci-ut 2.

Sürgönycím:

„AGRARIA“ Budapest.

!!! 1903. évi besztarcei kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve. **!!!**
 1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve.
 1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

Kállai Lajos motortelepe, Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás
hirtűnő cséplésért!!!

A jelenkor leggyorsabb és leg-
 tőkéltebb motorcséplő-készlete.
 Gépész nélkül könnyen kezelhető.
 Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében
 használt gépek cserébe vételnek.

Ajánlja teljes jótállás mellett benzimoto-
 rokat malom- és iparüzemre, valamint
**villamos benzinloko-
 mobil-cséplőkészleteit ket-
 tős tisztító-szerkezettel**

!!Egyedül létező újdonság!!
 Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.
 Külön megrendelésre: gőzgépek,
 malmok, járgányok, cséplők, vető-
 gépek stb.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatatlan kitűnősége felől tudakozódnál lehet:
 Bárány József úrnál Máros-Németh (Erdély).
 Szijj Bálint földművelő úrnál Nagy-Imánd (Komárom).
 Fereny György piébános úrnál Ipolyzalka (Hont).
 Nagy János földművelő úrnál Beleg (Somogy). stb. stb.

Legbiztosabb olcsó üzem! Arjegyzék kívánatra bérmentve

OLBRICH L. szíjgyártó, nyerges és bőröndös.
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 6.

Képes árjegyzék bérmentve.

Alapított 1860-ban.

Értesítjük az igen tisztelt kö-
 zönséget, hogy **Kann Lipót**
és Fia gyárosok

rum, cognac- és likőr-üzletét

ujra átalakítottuk, ahol is mé-
 lyen tisztelt vevőinket a legtisz-
 tességesebb és a legszolidabb
 kiszolgálásban részesítjük.

Tisztelettel

Kann Lipót és Fia
 rum, cognac- és likörgyárosok
 Váci-körut 64.

SZINHÁZAK.
 Szombat 1904. augusztus 2-án

Városligeti nyári színház.
 Déltűn fél helyárrakkal:
Lumpáczius vagabundus
 Kezdete 3 órákor
 Este rendes helyárrakkal:
A hét Schlésinger.
 Kezdete fél 8 órákor.

Uránia
 Déltűn fél helyárrakkal:
Dalmácia
 Kezdete 3 órákor.
 Este rendes helyárrakkal:
Cyorskocsiól a gyorsvonalig

Olvassóink figyelmét felhívjuk a
KALAP-KIRÁLY
 tavasi elsőrangú különlegességeire
Budapest, Kossuth Lajos-utca
 (Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben
 elismert specialista. Divatlap küldetik. 25

* Cimbalom iskola *
* * Öntanulásra. * *

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító
 nélkül cimbalmozni a Kovács-féle legújabb cimbalom-iskolájá-
 ból. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzzal, 50 legújabb
 magyar nótával. Az iskola ára 10 kor. Kapható Kovács
 János okl. cimbalomtanárnál, Epest, VII., Erzsébet-körut 5

SCHMIDT M.
 szíjgyártó, nyerges és bőröndös
 Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.
 Kocsizó- és lovagló-szerszámok.
 Mindennemű utazóbőröndök.

Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Brázay-féle
sósorszesz.

Használati utasítás minden
 üveghez mellékelve van.
 Nagy üveg 2 korona. Kis
 üveg 1 korona. Kapható min-
 denütt.

1 forint
 heti részletre elegáns férfi-
 ruhák mérték szerint olcsó
 áron kaphatók. Weisz Jakab
 József-körut 31/a.

Egy ügyes szabó-tanonc
 felvétetik.
 Szemző János,
 Szabadság-tér 5., II/16.

Eladó
 ebédő és matracdivánok,
 ottománok, jó és olcsón.
 Füzéri kárpitos, Magyar-utca
 23. szám. Javításokat elfo-
 gadok.

Kettős elektromágneses kereszt
 gyógyít és felüdít kezeség mellett.

E készleték gyógyít
 és segít fel-, ill- és
 foglással; a mig-
 rén, neuralgia, vér-
 tolás, sápkór,
 szédülés, a falu-
 gás, nagyothallás, R. B. 86967. sz.

villamos áram a gyó-
 záló szere.
 E készletéknek tagad-
 hatatlan előnye az,
 hogy nemcsak időröl-
 időre, de állandóan jó-
 tékony villamos áramot
 áradtatást szét a test-
 gőrcsök, asztmatikus
 rohamok, gyomor gőrc-
 sök s egyéb gőrcsök,
 az étvágytalanság, a
 hideg kezek és lábak,
 a csusz, köszvény,
 Ischias bajában; in-
 fluenzában s a vele-
 járó hátfájásoknál; kü-
 lönösen idegbántal-
 maknál s a velők járó
 álmatlanság bajában;
 a rendetlen vérkering-
 gés bajában s meg sok
 más oly bajban, a melynek a
 normális orvosi kezelése szerint

ben s míg egyfelől szinte
 bámulatos sikerrel gyó-
 gyít, másfelől a legháladato-
 sabb övszer az emberi sz-
 vezetet megrögző betegségek
 ellen. Nagy figyelemre méltó
 az a körülmény, hogy husz-
 éves betegségeket teljesen
 meggyógyított. Az iróda-
 ban levő elismerések és bi-
 zonyítványok, amelyek a
 világ minden részéből há-
 lálisan emlékeznek meg ta-
 lálmányomról, mindenkor
 mindenki által megtekint-
 hetők.

Akít legkésőbbben 45 nap alatt nem gyógyít meg kész-
 lékem, az visszakapja a pénzét. Ahol már minden hasz-
 talan volt, kérem, tessék a készletémet megpróbálni.

Nagy készleték ára 6 korona.
 Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készleték ára 4 korona.
 Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külöld részére:
MÜLLER ALBERT
 Budapest, V., Kálmán-u. 18/B. Vadász-u. sarok.

Gépészek.
 Kazánfűtési vizsgára előkészítő könyv 70 fillér, előbbi és loko-
 mobil és cséplőgépekről 1 kor. 50 fillér, két előbbi és az összes
 stabilgépekről 2 kor. 50 fillér. Esztorgályosok kézikönyve csavar-
 menet-számítással 2 kor. Villamosági kábe, telefon, villamosengő
 stb. 3 kor.
 Vizsgára biztos sikerrel előkészíték. Morva Rezső, Budapest,
 VIII. ker., Maria-Tereza-tér 4/c. 1899

Kalap-különlegességek
NEUBART DEZSŐ-nél

legújabb divatalakokban
 3, 4, 5 kor-ért kaphatók
BUDAPEST,
 Kerepesi-ut 11. szám

Balaton fonyód-fürdőtelep.
 — Vasuti fürdőszálloda. —

Legkellemesebb nyaralóhely a Balaton vidéken.

Olcsó szobák! • • Legjobb konyha!

Schuszter Hugó szállodája.

Bővebb felvilágosítást kaphat
Budapest, Plasticon vendéglő.

BUTOROK. Háló-, ebédő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfize-
 tésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható
 Erzsébet-körut 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

500 forintot fizetnek annak, ki **Bartilla fogvizének** használatát mellett — üvege 30 kr. — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlik. (Csomagolásért külön 10 krajcár.)
BARTILLA WINKLER ED.
 Wien, 19/1., Sommergeasse 1. Főraktár Budapesten: Török J. Király-u. 12., Andrassy-ut 29., Dr. Egger Váci-körut 17. Kapható minden gyógyszerárban. Csakis Bartilla fogviz kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 9

Surányi gyógyfucukorka
 köhögés, rekedtség, mellbetegségek ellen 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bérmentve.
 Surányi szaloncukorka ugyanazon árban.
 Surányi cukorkagyár Nagy-Surány, Nyitra megye.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy **TAUSZKY MIKSA FIA TAUSZKY LIPÓT.** Butorszállítási, beraktározási vállalata **Csakis Szervita-tér 5. sz. alatt létezik.** Elvállal: költözködések helyben és vidék. nek, pontos kiszolgálás jutányos árak mellett. Címemre kérem figyelni.

Készít mindennemű **olajfestményeket** üvegre, vászonra, fa- és vaslemezre a legizlesebb kivitelben, olcsó árakon.
KOMOR IGNÁC és TARSA, festő.
 Budapest, VIII.; Kender-utca 10. szám.
 Vidéki megbízásokat fénykép után is lelkiismeretesen és legjobban eszközöl. 100

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.
Motor- és kerékpár-gummitkat.
 Kerékpárokat Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, aikatrészek a legutányosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és **TSA** szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrassy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tennis-labdák raktáron.
 Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.
 A magyar távirati iroda szállítói. 295

Olesó KÁVÉ ÉS TEA
ARAK:
 1 kg. Háztartási... frt 1.20
 1 kg. Portorico... 1.30
 1 kg. Portorico... 1.50
 1 kg. Kuba (finom)... 1.70
 1 kg. Kuba (legfinomabb)... 1.90
 1 kg. Gyöngy (finom)... 1.50
 1 kg. Mocca... 1.40
 1 kg. Mocca (legfinomabb)... 1.60
 1 kg. Arany Jáva... 1.40
 1 kg. Arany Jáva (igen finom)... 1.80
 Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat
 1 kg. Vegyes pörkölt kávé... frt 1.40
 1 kg. Finom pörkölt... 1.60
 1 kg. Kuba pörkölt... 1.80
Kávéhoz csomagolható:
 1/2 kg. Mandarin es. kev. frt 1.60
 1/2 kg. Mandarin es. kev. 1.85
 1/2 kg. Háztartási... 1.25
 1/2 kg. Háztartási... 1.65
 1 csomag törlemék... 1.30
 4/2 kilós postaszaknák (melyben több fajta is küldhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvállalva küld.
Balogh László
 Kávé- és tea-kiviteli üzlete BUDAPEST.
 Főüzlet és iroda: (209)
 VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER
 a Balassa-féle valódi angol **UGORKA-TEJ,** mely azonnal eltávolít minden szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitosz) stb. és az arcnak friss tisztséget, fiataloságot kölcsönöz.
 Egy Drog ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, pezser 2 K.
 Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógy-üzlet BUDAPEST-Érsébetfalva.
 Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrassy-ut 86.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis **Tábor** gyógyszerárában kapható. — Ára 2 korona. Ez nem hajfestő! **Artalmatlan!** Szintelen folyadék! Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetség semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ösz hajat 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **csoda-crém.** Szepít, májfoltot és minden arctisztatlanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedi, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szavatosságot vállalok. **Ára 1 korona,** hozzávaló szappan 70 fillér.
 Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula** gyógyszerár Alberti-Irsán.

Phonograph!!!
 legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes-előadással
Kellner és Steiner
 Király-utca 58. szám.
 Képviselek kerestetnek. (203)

Tetemes árleszállítás Az összes raktáron levő áruk eladása még eddig nem létezett!! szenzációs olcsó árakban!!

Vidékre szétküldés naponta. Az esetleg meg nem felelő áruk visszavételnek.

R. R. schiffon uri gallér minden alakban darabja	10 kr.	Tirol Köpper uri alsónadrág legerősebb minőség! Most!	39 kr.	Bőrerős vászon-női ing diszes betéttel! mesés olcsó ár!	59 kr.	Angol vászon női alsószoknya legújabb divatu színek és minták!	97 kr.	Cérna frottir fürdő köppenye hallatlan olcsó ár!	2.98
R. R. schiffon közelő fehér v. színes párja	18 kr.	Hímzett, gombos Köpper uri alsónadrág francia szabás	59 kr.	R. R. schiffon női ing pazar diszszel	95 kr.	6 drb kintű vászon zsebkendő hallatlan olcsó ár!	68 kr.	Pár ezer darab fürdő sapka	25 és 37 kr.
Kiváló minőségű! uri ing sima, redős vagy színes mellel	95 kr.	Legújabb tiszta selyem nyakkendő csokor v. önkölts	27 kr.	Legdivatosabb valódi halcsont fűző alkalmi ár!	1.25	6 drb francia batistat zsebkendő remek mintákban! csak!	73 kr.	Cérna frottir óriási törülköző kiváló minőség	59 kr.
R. R. schiffon uri ing sima, redős v. francia batist mellel fehér v. színes	1.35	Kötött cérna férfi harisnya fekete v. színes csak!	19 kr.	Fűzővédő! minden színben csak!	14 kr.	Cégen különlegessége! Rumburgi vászon minden célra alkalmas kiváló minőség!	4.85	Izzadás ellen netz uri ing csak!	19 kr.
Turista uri ing! kiváló minőség, olcsó ár!	69 kr.	Sportcipő legerősebb bőrtalppal uri és női	67 kr.	Kötött cérna női harisnya fekete v. színes	25 kr.	6 személyes cérna-damaszt kávésteríték abrosz és 6 szalvéta	1.32	Sok ezer darab uszonadrág olcsó ár!	16 kr.
R. R. schiffon óriási uri hálóing szenzációs olcsó ár!	93 kr.	Uri bőrcipő! legerősebb minőség párja csak!	2.47	Óröktényű diszes gloth női alsószoknya most!	1.38	6 személyes cérna-damaszt ebédlősteríték abrosz és 6 szalvéta	1.89	Valódi angol flanel takaró gyönyörű minták!	1.58
Francia batistat színes rövid nadrág	47 kr.	Legújabb uri félmellény mesés olcsó ár!	45 kr.	R. R. schiffon női alsószoknya diszes hímzéssel	1.35	Smyrna utaztat ágy-előszőnyeg remek minták!	37 kr.	Selyemfényű óriási gloth paplan most csak!	2.95

Schrank Lipót vászon- és divat-áruk nagyáruháza
 Budapest, Fő-üzlet: VI. kerület, Nagymező-utca 8. szám.
 (TERÉZ-TEPLOMMAL SZEMBEN.)
 Fiókuzetek: VI., Teréz-körut 15. szám és IV., Kossuth Lajos-utca 15. szám.

Ez az alkalom csak most van, ne mulassza el senki és vásárolja a lent felsorolt cikkeket, mert azokat mélyen leszállítva áron alul adjuk el.

1 finom 50 rőfös rumburgi vászon 9.— frt
 1 vég lepedővászon 7.50 "
 1 teljes vég kanavász 3.50 "
 1 vég damast ágyneműre való 7.— "
 1 vég tollharat 6.50 "
 1 vég finom chiffon 6.— "
 1 tucat férfi vászonzebkendő 1.50 "
 1 tucat női francia batisztkendő 1.75 "
 1 finom női vászoning —.65, —.75, —.95 "
 1 legfin. chiffon ing 1.20, 1.50, 1.90 "
 1 női hálókötös, himz. —.85, 1.05, 1.25 "

1 ruhára való finom fekete kamgarn, 130 széles 5.50 frt
 1 remek flanel-pongyola 3.—, 4.—, 5.— "
 1 legfinomabb női szoknya, finom clothal 1.80, 2.50 "
 1 finom női felszoknya 3.50 "
 1 legujabb Havelok nőknek 5.— "
 1 finom posztókabát leánykáknak 4.50 "
 1 nyakéca, valódi szőrmeből 1.50 és feljebb.
 Jelen árukat megvételre ajánljuk, mert többé raktáron nem lesznek.

1 smyrna imit. szőnyeg 360/220 8.— frt
 3 drb ágy- és asztalterítő, finom minőségű 4.50 "
 ugyanaz finomabb 5.50 "
 legfinomabb 7.50 "
 1 ablakra való szőrfüggöny 1.25 "
 nehéz minőségű 1.75 "
 a legnehezebb 4.50 "
 1 ablakra való csipkefüggöny, fehér vagy krém színben 2.50 "

Minden vevő 20 korona megrendelésnél ingyen kap egy imit. smyrna-szőnyeget.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

Minden szó 3 fill.
 Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésválaszokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 10 fillér küldendő.

Aranyfény világitóestek
 a legjobbak
 egy darab ára 60 fill. Lúiput 40 fill.
 Vidékre utányvétellel.

Butorozott szoba.
 Aggteleki-utcában 15-ik házszám. I. em., 10. ajtó szám alatt csinosan butorozott külön bejárattal szoba egy urnak azonnal kiadó. Reggeli és ebéd is kapható.

Masznáit férfiruhákat
 fehérműt. szőrmeárakat s.b. veszek legmagasabb árrban. Singer Markus. Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Két kis
 Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-tér 3. Házban.

Pénzkölcsönt!
 Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokaik nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénzügyt az azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 23. sz.

LINTEBNER ÖDÖN
 vendéglője
 Soroksári-utca 41. szám.

Kitűnő magyar konyha, hamisítatlan magyar borok. Különösen ajánlom saját termései ó-budai vörös és Rizling-boraimat. Kedvező ebéd- és vacsora-béret. Szép kerti helyiség az udvarban. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Szobákat
 csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

Lakásokat
 csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/I

Huszár Károly
 cimer és címtábla festő.
 Készít: fa, vászon, bádög, öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.

Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Díjtalanul
 adok felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 1000 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 8%-os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Butort
 és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Lőwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Domonkos Lajos
 uri és női cipész mester
 Budapest, Teréz-körút 32.
 Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. — Mértékszerűen megrendelések jutányos árban és pontosan eszközölhetnek.

Aranyfény BUDAPEST
 Központi iroda:
 VIII., József-körút 43.
 Üzlet:
 II., Fő-utca 18. sz.

Szines fényképnagyítások
 életnagyságban, élethűen, díszes keretben szállít 5 K-ért a Primusz arcképfestészeti műintézet Suchwald Lajos, Budapest, VI. ker., Vörösmarty-utca 3/B. Vidéki képviselők kerestetnek.

Figyelem!
 Ha van az országban Péter Zakariás nevű ember, értesítse Péter Zakariást Székely-Kevén.

1900. évi párisi világkiállításán „GRAND PRIX”
Kwizda János Ferenc
 cs. és kir. osztrák-magyar királyi, román királyi és bolgár udv. szállító kerületi gyógyszerész, Kornaburg bei Wien.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor
 Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 224/II
 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.
 1 doboz ára K 1.40.
 10 doboz 70 fillér.

A Kwizda-féle korneuburgi marha-táppor csakis ezen védjeggyel valódi. Képes árjegyzékek ingyen. Főraktár: Tőrek József gyógyszerész. Budapest, VI., Király-utca 12, 65 Andrassy-ut 24.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelését tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis lénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készítt hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az **önköltségünket, 1 fill. 50 krt** számítunk.

Az ipar 12 forint 1 darab összecusukható vaságy acél-sodrony-betéttel, 3-rétű matracossal és terítővel.

csodája! 12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fedorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GIGNER TESTVÉREK BUDAPEST,** Múzeum-körút 27.
 Fa-lan- és matragyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
 Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Sikerült
 Karlsbadban 2 vagon porcellán árut rendkívül olcsó áron megvennem. Ennek kiárusítása üzletben megkezdődött.

Arum: Egy comp. fin. 6 szem. fehér ebédő készlet 3 frt.
 Egy comp. 6 szem. ebédő díszesen festve csak 5.50 frt.
 Egy comp. 6 szem. ebédő csodakészlet aranyozva és festve csak 7.35 frt.
 Egy díszes mosdókészlet csak 3.35 frt.
 Kávé- vagy tea-készlet fehér csak 1.50 frt.
 Csoda kávé- vagy tea-készlet aranyozva és festve csak 3.75 frt.
 Egy 6 szem. metszett és gravírozott üveg-készlet 4 frt.
 Egy tucat vizes vagy borospohár 60 kr.

TAKÁCS FERENC
 magyarhoni üveg- és carlsbádi porcellán gyári raktára
Andrassy-ut 74. sz.
 Vidékre ingyen láda és csomagolás. — Pontos kiszolgálás. Vasuti állomás kéréttik.

Vasvári Simon férfiszabó-üzlete Budapest, Erzsébet-körút 58. szám (Király-utca sarok).
 Előkelő szabás. * Pontos kiszolgálás. * Francia és angol divat

BÜTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrassy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Budapestre utazók becses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttől. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.